

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 168.
1939. július 28. péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Arad Közlöny. Inreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 1071-1938. Trib. Arad.

ALFONZ „REDIVIVUS”

Nyolc évi önkéntes száműzetés után XIII. Alfonz, Spanyolország királya, visszatérni készül ősei trónjára. A tárgyalások, amelyek megindultak, különösen aktuálissá teszik alábbi visszaemlékezéseinket.

Bourbon XIII. Alfonz, amikor elhagyta országát, Párisból a következő sürgönyt küldötte az utolsó királyi spanyol miniszterelnöknek, a Hotel Mauriceból: — „Spanyolország királya vagyok és minden spanyol fejedelme. Királyi jogaimról nem mondok le.” Mire azonban a sürgöny Madridba érkezett, a címzett már szintén elmenekült... Amikor 1931. áprilisában a községi választások eredményeképpen 50 tartományi főváros közül 47-ben köztársasági többséget választottak és Alfonz sietve hadihajóra szállt, a következő manifesztumot intézte népéhez: „A vasárnapi választások után számomra nyilvánvalóvá vált, hogy többé nem élvezem népem szeretetét, de meggyőződésem az, sugallja, hogy az eltávolodás nem végleges. Én nem mondok le egyetlen előjogomról sem, hiszen ezek nem annyira az enyéim, mint inkább a történelem felgyült hagyatéka, melyeknek megőrzését valamikor utódaim számon kérhetik tőlem. Kérem Istenet, hogy minden spanyol teljesítse épp oly híven kötelességét, mint ahogy én teszem...”

Pontosan harmincöt évvel ezelőtt lépett XIII. Alfonz 16. ik születésnapján nagy ünnepek keretében a trónra. Európa valamennyi uralkodója külön-külön küldöttéssel képviseltette magát. Madridba százezer vendég érkezett ez alkalommal. A 16. esztendő uralkodó csengő hangon tett fogadalmat az országgyűlés két háza előtt. „Tiszta vagyok az alkotmány s törvény fontosságával s fogadom Isten előtt és nemzetem előtt...”

Spanyolország kormánya az új század második évében tehát fiatal tapasztalatlan kezekbe jutott s a párt fogalma a közéletben alig jelentett többet, mint egy-egy erősebb egyéniséget, aközé politikai fullajtárak változó garnitúrája csatlakozott. A polgári mozgalmakon túl szétporló individualista közszellem nyilvánul meg a proletár szervezetekben is. Az anarchista szervezetek Barcelonában fészkelik be magát ezekben a napokban, míg a szocialistapárt inkább Madrid csendes kisémberei között verbuvál. A szocialista vezetők között már ekkor találkozunk egy hajalmas szál fiatal építőmunkással: Largo Caballeróval!

Miközben a gyerek férfivé serdült, az ország komoly napokat élt át. Spanyolország még a Maria Krisztina régenség alatt kitört Egyesült Államokkal szembeni háborúból elveszti Kubát és a Fülöpszigeteit, ezután jön a marokkói krízis, újabb nagy veszteségekkel, a barcelonai forradalom Nyugat-Európa legvéresebb forrongása, amelynek leverése után kivégzik Francisco Ferrer a tisztalelkű forradalmár pedagógust, kinek erőszakos halála európai botrányra fajul. A király levonta a multak tanulságait s egyrészt a kormányt egy erőskezü politikusnak, Cardenasnak adta át, másrészt éri, hogy az egyre gyöngülő országnak szövetségekre van szüksége s ezért sietve házasságra gondolt. Anglia, az öreg európai házasságközvetítő, meghívta a 19 éves királyt a szövetségbe és VII. Edward a gala-dinén véletlenül a szépséges Battenberg Ena hercegnő mellé ültette. Így lett a felesége 1906. májusában.

1914-ben Spanyolország teljes és megmásíthatatlan semlegességet proklamál. Az ország ezalatt gazdaságilag soha nem remélt módon feljendült. A spanyol pénz aranyfedezete megnégyeszeresedik, de négy év múlva már, 1918-ban valóságos bellum omnium contra omnes. tombol a gazdasági fellendülés mögött s miközben Európában trónok zuhannak rendre, a király is megérzi a helyzet komolyságát. Barcelona anarchista tűz-

fészke gyakorta lángol. A közélet idegességét hirtelen újból felkelti a marokkói kaland. 1923. júliusában az Abd el Krim elleni offenzíva kudarcba fullad. Néhány ezer halott és még több sebesült. Az anyaország közvéleménye megrázkódik. A közszellem a kudarc tetteseit keresi s ezenfelül a király szerepét is kutatja, mivel tábornokának offenzívára buzdító táviratot küldött. Két évig tart az a nagy pártküzdő, amelyben minden békés polgári munka megakad a parlamentben s a végén a királyi palotában történt hosszú és izgalmas tömegaudienciák után Primo de Rivera mint dezinált diktátor hagyja el a fogadótermet. Primo de Rivera statáriumot proklamál Spanyolországban, a királytól pedig ultimátumszerűen azt követeli, hogy kergesse el a kormányt és hadseregére támaszkodva uralkodjék. A király 1925. szeptemberében enged Primo de Riverának. Hat esztendőn keresztül tart a diktatura, ezalatt a király szándékosan háttérben marad. Amikor Primo de Rivera, diktatúrája megbukik az átmeneti feldiktátor szerepére Berenguer tábornokot választja ki, aki az aulikus főurak bevonásával kabinetet alakít. A diktatura ellenségei előtt kinyílnak a börtönök, de már későn. Berenguer kiírja a választásokat, közben Barcelonában s az andaluziai vidékeken súlyos és állandó zavargások vannak. A végén az új kormány úgy dönt, hogy országgyűlési szavazás helyett a közhangulatot előbb a 8 éve szünetelő községi önkormányzati testületek választásának formájában puhatolták ki...

A király ez alkalommal nem ismerte föl az idő komolyságát. Családjával együtt ezt a napot s ezt a vasárnapot úgy töltötte, mint minden előzőt. Pedig este a republikánusok vörös korkárdája

már százezrek mellén viritott. Másnap megszármolták a szavazotakat. Az eredmény: a köztársasági megnyilatkozás.

A király kora reggel kirándult s csak mikor délután hazatért, jött rá, hogy mi történt tulajdonképpen. Azonnal döntött: elhagyja Spanyolországot. Este egy hátsó kertajtón elhagyta a kastélyt s a „Don Alfonzo” csatahajón Marseillebe menekült.

XIII. Alfonz kritikussai, tözsdemanővereit, kártyacsatáit, inkognitóutazásait, rótták terhére a király menekülése után s hazaáruulásnak tekintették, hogy családi és koronaértékeinek vagyonrakományait sikerült a kedvezőtlen fordulat előtt a határokon túlra átmentenie. Alkotmányjogi pere pár hónappal menekülése után eldőlt. A volt uralkodót a nép szuverénitása ellen elkövetett árulása és az alkotmány megszegése címén jogainak, igényeinek s fellelhető vagyonának elvesztésére ítélték. XIII. Alfonz lemondása vagy trónra való jogigénye egyáltalán nem került volna számításba, ha az Ibériai félszigeten akár a régi állapotok maradnak, akár a köztársaságiak javára dőlt volna el a harc. Most azonban még nem lehet tudni mi lesz. Annyi bizonyos, hogy Anglia ismét megjelent a spanyol politikai életben, ugyanúgy, mint 1906-ban, amikor a Buckingham Palaceban rendezett gala-dinén VII. Edward „véletlenül” a szép Battenberg Ena hercegnő mellé ültette a spanyolok királyát. Ma Franco döntő győzelme után, Angliától várja az újjáépítéshez szükséges milliárdokat Spanyolország; tehát XIII. Alfonz diadalmas visszatérésének esélyei is a lehető legkomolyabbak. Mert bár igaz, hogy a nemzeti Spanyolországot a tengelyhatalmak segítették győzelemhez s a vesztesek mögött ott halmozódnak az angol hatalmi remények cserepei is; a brit világpolitika ezuttal sem vesztette el a fejét és arannyal nyeri meg mindazt, amit fegyverekkel nem bírt megtartani az újjászületésén vajdud London—Páris—Moszkvai ántántérdekek hatalmában.

Aláírta az Uralkodó az utólagos állampolgársági jelentkezések érvényét biztosító új törvényrendeletet

Három hónapon belül mindazok elnyerik az állampolgársági jogot, akik eddig a névjegyzékekből kimaradtak — Eredményre vezettek az intervenciók

Utolsó alkalom az állampolgársági jog megszerzésére

Bucurestiből jelentik: Ismeretes az az akció, amit annak érdekében indítottak, hogy állampolgárságot nyerjenek mindazok a polgárok, akik valamilyen oknál fogva kimaradtak az állampolgársági névjegyzékekből. II. Carol király ma írta alá azt a rendelet-törvényt, amely az 1924. évi állampolgársági törvény 62-ik paragrafusát módosítja. A módosító törvényrendelet a következőképpen hangzik:

— „A csatlott területek lakói az anekszió révén a hékeszerződés feltételei mellett román állampolgárokká váltak. Azok, akik valamilyen okból kifolyólag nem teljesítették az 1924. évi állampolgársági törvény előírásait, a jelen törvény kihirdetésétől számított három hónapon belül

kérhetik az állampolgársági jegyzékbe való felvételüket.

A kiskorú gyermekek, árvák vagy ismeretlen szülőktől származók, akik 1924. február 24. előtt születtek, akiket az állampolgársági névjegyzék összeállítása alkalmával nem írtak be a névjegyzékbe, mivel az őket vonzó intézet,

vagy személyek nem kérték a beírást

jelen törvény kihirdetése után három hónapon belül kérhetik beírásukat.

Az állampolgársági névjegyzékbe való beírást azok a községi előjáróságok végzik, amelyek az illető személy szempontjából az állampolgársági névjegyzék összeírására illetékesek voltak s az érdekeltek kérésére igazolják, hogy az egyesülés óta nem lettek más állam polgárai. Az így összeállított jegyzékeket a községi előjáróságok a beírási határidő lejártá után számított husz napon belül az igazságügyminisztériumhoz kell eljuttassák jóváhagyás végett. Az igazságügyminisztérium jóváhagyása után a névjegyzékek véglegesek lesznek és a miniszter elküldi az illetékes hatóságokhoz az utólagos beírás végett. Akiiket hvmódon írnak be az állampolgársági névjegyzékbe, azok úgy szerepelnek, mintha az 1924. évi állampolgársági törvény alapján kapták volna meg állampolgárságukat és velük szemben nem alkalmazhatók korlátozó intézkedések. Az állampolgársági névjegyzékbe való felvé-

tel kérvényezése bélyegmentes. Azon lakókat, akik nem kérik a névjegyzékbe való felvételüket illetve beírásukat, úgy tekintik, mint akik lemondtak állampolgárságukról. A fenti módosító törvényrendelet nem vonatkozik azokra, akiknek 1938. január 22-iki 169. számú rendelet-törvény alapján állampolgárságukat felülvizsgálták.

Az új királyi rendelet-törvény külön intéz.

kedése szerint viszont elveszítik állampolgárságukat mindazok, akik katonai kötelezettségeik elől eltávoznak valamint azok, akik csalárd uton hagyják el az ország területét.

Az új rendelet-törvény indokolása szerint az állampolgárság elnyerése és elvesztésére vonatkozó eddigi törvénynek megállapítását nyert, hogy bizonyos tévedések és pontatlanságok állanak fenn. Ezeknek kiküszöbölésére készítette el a királyi Victor igazságügyminiszter a már törvényerőre emelkedett tervezetét.

teljes kiküszöbölését, ami visszaadta az ország nyugalmát. Ismételten rámutatott arra, hogy az új rendszer nem abszolutisztikus, hanem az alapvető szabadságjogokat tiszteletben tartja. A legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg ezután az előadó Armand Calinescu kormányelnök szemérvéről, képességeiről és kiváló érdemeiről, majd azzal fejezte be élénk tanszal fogadott előadását, hogy mindenkinek meg kell tennie kötelességét a közjó érdekében ott, ahová hivatása, elfoglaltsága, a társadalomban kiosztott szerepe állította.

Pop Traian miniszter előadását Popescu Bartolomeu igazgató köszönte meg, majd az előkelő vendég gyalog átsétált a városházára, ahol Stinghe Dumitru ezredes, prefektus és Vlad Alexandru tábornok, polgármester társaságában

megtekintette a városi közbiztonsági készült, és a gazdasági ügyosztály által vezetett nyilvántartásokat.

Innen a megyei prefekturát kereste fel a nemzeti vagyon ügyeit intéző tárca minisztere, majd néhány látogatást tett még Aradon, végül pedig a vasúti állomásra hajtattott, itt költötte el több aradi előkelőség társaságában ebédjét, az 1 óra 22 perces gyorsvonattal pedig folytatta útját Nagyvárad felé.

Pop Traian miniszter Aradon

Magasrivója előadás a Kulturpalotában a román állam fejlődéséről
Megtekintette a miniszter a városi közbiztonsági elkészült kimutatását

Csütörtök délelőtt Aradra érkezett Pop Traian, a nemzeti javak ügyeit kezelő tárca minisztere, hogy előadást tartson a tanítók számára Aradon rendezett továbbképző tanfolyam keretében. A vasúti állomáson Stinghe Dumitru ezredes, prefektus, Vjad Alexandru tábornok, polgármester, Birtolon Aurel őrnagy, szenátor, az aradi Mezőgazdasági Kamara elnöke, Mateescu Stefan vilanygyári igazgató, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, a görög keleti román klérus képviselő, számos vezetőállású köztisztviselő és a tanterület több tagja fogadta a minisztert, aki közölte, hogy

Toni, nemzetnevelésügyi miniszter, akinek aradi látogatása szintén mára volt bejelentve, másirányú elfoglaltsága miatt nem hagyhatta el Bucurestit de valószínűleg pénteken megérkezik és megtartja előadását.

A vasúti állomásról a Közművelődési palotához hajtattott Pop Traian miniszter és miután Popescu Bartolomeu, a továbbképző tanfolyam vezetője üdvözölte az előkelő előadót, megkezdte értekezésének felolvasását, amelynek „A román állam fejlődése” címet adta. Érdekes történelmi áttekintést adott az előadó a román állam fejlődéséről, a francia forradalom román vonatkozású hatásairól, a parlamentarizmus eszméjének térhódításáról, az alkotmányos élet megvalósulásáról, majd áttért az első, második és végül a jelenlegi alkotmánytörvény ismertetésére. Hangsúlyozta, hogy a szabadságjogok elfajulása és a demokrácia deformálása tette szükségessé a régi alkotmány megszüntetését és, hogy a jelenleg érvényben lévő alaptörvény nem

külföldtől másolt szabályzat.

hanem a romániai viszonyokhoz illeszkedő, a helyi talajból kinőtt alkotás. A miniszter hódolattal emlékezett meg az Uralkodó munkájáról, szerepéről és arról a rátermettségről, amellyel hivatását az ország boldogulása javára betölti. Méltatta az új választási rendet és a póktizálás

Dunai kikötő lesz Bucurestiből!

Bucuresti. A legfőbb műszaki tanács jóváhagyta a bucuresteli vízművek tervét, a Dambovita folyásának kiigazítására és az Arpes vizének részleges felhasználására vonatkozólag. E terv szerint Bucurestit dunai kikötővé tennék. A munkálatok révén a Grozavesti villamosmű erejét száz ezer lóerőre emelik. A munkálatok megkezdése egyelőre negyedmilliárd lei befektetést igényel.

Hivatalos ellenőrzés alá helyezik a növényolaj- ipar nyersanyag ellátását és termelését

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a legfőbb kartell-bizottság a növényi olajok megdrágításával kapcsolatban vizsgálat levezetését határozta el a napraforgómagvak tartalmának megállapítására. A vizsgálatot lebonyolították és megállapították azt, hogy valóban, a régi termésből fennmaradt készleteket teljes egészükben eladták a termelők a különböző kereskedőknek. Ami az idei termést illeti, a hozamkilátások igen gyengék, mert a termést előlődi támadta meg, amely mennyiségileg és

minőségileg sokat ártott. A minisztérium valamennyi szakértője azon a véleményen van, hogy a napraforgó-mag termelést és a szakmai ipart nem lehet irányítás és komoly ellenőrzés nélkül hagyni, mivel egyike a legfontosabb termelési ágaknak. Több mint valószínű, hogy rövidesen hivatalos szabályzat jelenik meg ebben a vonatkozásban évről-évre megállapítja, a cukortermelés mintájára, a szükséges nyersanyag termőfelületét és az eladási árat.

Amerikai gyorsaság

Írta: JOHN HARVEY

Simpson elnök ur szobájába belépett a titkára, Reed William, elébe tette az irattáskát a reggeli postával és jelentette:

— Mary kisasszony telefonon kimentette magát, valami családi ügy miatt csak délután fog bejönni.

— Nem baj — felelte az elnök — maga Willy elintézi nélküle is mindent. Dicsérem az emberismeretemet, hogy magát, kedves fiam, kiemeltem a szürke tömegből. Öt év óta nélkülözhetetlené vált és minden terhet levett a vállamról. És mégis külön előnye, hogy tetőtől talpig gentleman, amit nálunk nem mindenkiről mondhatunk el.

A titkár zavartan dadogott valamit, de az elnök nem is hagyta szóhoz jutni, hanem így folytatta:

— Mondja, fiatal barátom, mennyi a maga fizetése?

— Hatszáz dollár.

Simpson elnök ur a szivarját letette a hamutartóra. Ezzel a gesztussal a tárgyalásain a kijelentései fontosságát szokta előre aláhúzni. Azután hirtelen, nagyon elkomolyodva, így szólt:

— Kedves Willy, tudja, hogy amióta kedves feleségem meghalt, nincs senkim, csak a lányom, Phyllis. De nincs okom arra, hogy zsuoriskodjam mert a lányom nevére a bankban ötszáz ezer dollár hiteletet tettem le és így az ő jövőjéről már is gondoskodtam. Tehát azt tehetem a pénzemmel, amit helyesnek tartok. Így például most azt tartom helyesnek, hogy a maga havi fizetését havi ezeröttszáz dollárra emeljem fel. Ez a legkevesebb, amivel a remek munkásságának tartozom.

A fiu elsápadt az izgatottságtól, azután lángvörös lett az arca és meghatottan hálálkodott:

— Ó... elnök ur, boldoggá tesz! Örök hála! kötelezi! Mivel lehetnék a nagy kegyre valóban méltó...

— Ha ezt kérde, azt felelem, hogy még nagyobb volna a bizalmam magához, ha megnősülné, a házasság sokkal lehiggadtabb, kiegyensúlyozottabb. Nem is tartom igazi férfinak azt, aki nem vágyik arra, hogy családot alapítson.

Simpson elnök ur, miközben ezt szavalta, hosszú lépésekkel alá és fel járt a szobában és fejedelemi kézmozdulatokkal kísérte nagyszerű kijelentéseit.

— Látja, Willy — folytatta — az életemet elsősorban mindig a családom foglalta le. Most minden érzésem és gondolatom a lányom körül összpontosul. Csak a családért érdemes dolgozni.

— Elnök ur — szöjt közbe mosolyogva a fiu, — én már régóta álmodom arról, hogy megházasodjak. A fizetésem egy részét mindig félretettem, hogy legyen tartalék, ha háztartást kell majd berendeznem. De most, hogy olyan nagy lesz a fizetésem, más a helyzet. Amint Mary kisasszony be fog jönni...

Az elnök bosszusan közbevágott: — Ugyan! Ugyan! Mary kisasszony? Hát róla álmodozik? Hiszen Mary kisasszony jó gyorsirányító, remekül gépel és nagyon finom, csendes a modora. Rokonszenves, becsületes teremtés. De azt hiszi, kedves fiam, hogy nem vettem észre a zavarát, valahányszor maga Phyllissel a szobában találkozik? Tudom, hogy maga Phyllist szereti, én pedig, szerencséjére, nem szorultam rá arra, hogy gazdag vót keressek. Kedves fiam, ne tagadd a szerelmedet — folytatta gyöngéd apai hangon, tegeződésre áttérve — Phyllis a feleséged lesz és boldogok lesztek.

— De most nézz a dolog után fiam — tette hozzá és Willy szóhoz se juthatott, mert az elnök ur atyai gyöngédséggel hátbavágta és kizuszkolta a szobából. A fiu szédülten roskadt le a székre, amint a szobájába ért. Láta maga előtt a szeszélyes, ideges, zsarnoki modoru Phyllis gögös arcát és Mary bájos, anyagi szöke fejét. Lesujtva bámult maga elé...

Simpson, utközben hazafelé, megelégedetten mosolygott és így szólt magában: — Jack, eddig jól csináltad. Ha most sikerül a házassághoz jutnod, Phyllistől, tisztességgel szabadulni, egy hét múlva nászútra indulhatsz. Olyankor szokta magát az elnök ur gyermek-

kori becéző nevével szólítani, amikor nagyon meg volt magával elégedve. Amint hazaért, az ebédlőben a lánya, Phyllis, fogadta az amerikai lányok fölényes kedvességével.

— Kidobtam Reed William-et, a titkáromat — ujságolta Simpson közömbös arccal — mert a szemtelen fickó azzal állított be hozzám, hogy szerelmes beléd és feleségit akar venni.

Phyllis nagy érdeklődéssel jegyezte meg: — Jó kiállású fiu... tavasszal a csónakházban többször találkoztam vele. Nem tudom, miért olyan szemtelenség, ha szeret?

Simpson felháborodást színelve, felkiáltott: — Csak nem képeled, hogy ilyen házassághoz valaha is megadnám a beleegyezésemet?

— Apuskám, bizd csak rám, kit tartok arra méltónak, hogy a felesége legyek. Kijelentem, hogy egy héten belül elvételtem magam ezzel a fiuval!

Azzal kiment a szobából, Simpson pedig megkönnyebbülten mondta magában:

— Ez is sikerült! Elheneztem a házasságot, tehát holt bizonyos, hogy hozzá megy feleségül! Délután az irodájába behívatta Maryt, bájos szöke gépirókisasszonyát és így szólt hozzá:

— Mary, felmondtam Reed-nek, mert olyan szerénytelen, hogy elkezdett a leányomnak életre-halálra udvarolni és megkérte a kezét.

A lány elsápadt, összeszorította a fogát és hallgatott.

— Ezt azért mondtam meg magának — folytatta Simpson — mert tudom, hogy ez a léha ember magát is bolondította. Higyje el, nem méltó magához. De be kell vallanom, hogy lányom érdeklődik Reed iránt, a dolog vége tehát mégis az lesz, bármennyire ellenzem, hogy nekem engednem kell. De most beszéljünk magunkról! Eleget dolgoztam, most élni akarok, erre pedig magát kérem fel társnak. Mary, akar-e a feleségem lenni?

— Igen — felelte a kis szöke Mary egyszerűen, de határozottan.

Simpson így intézett el hat órán belül négy szivügyet... közte a magáét is. Ez még amerikai mértékkel mérve is rekordsebesség volt.

Uj iparügyi államtitkár Magyarországon

Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó az iparügyi miniszter előterjesztésére Kádas Károly dr. miniszteri osztályfőtanácsost iparügyi államtitkárrá nevezte ki. Kádas Károly dr. 1888-ban született Aradon és középiskolai tanulmányai elvégzése után Budapesten szerezte államtudományi doktorátusát. Magyar állami szolgálatba lépett az 1910-ik évben.

Blücher visszanyerte a Kreml bizalmát

Rigából jelentik: Moszkvai hírek szerint Blücher tábornagy ismét visszanyerte a Kreml bizalmát és rövidesen átveszi a távolkeleti szovjetcsapatok főparancsnokságát.

A világpolitika új meglepetése:

Felmondotta Amerika a Japánnal kötött kereskedelmi és hajózási egyezményt

A tiencsini angol-japán egyezmény következménye — Japánban kihívásnak tekintik Amerika lépését

NEWYORK. Washingtonból jelentik: HULL, az Egyesült Államok külügyminisztere tegnap jegyzéket nyújtott át a japán nagykövetnek. A jegyzékben az Egyesült Államok kormánya felmondja az 1911. évi amerikai-japán kereskedelmi és hajózási szerződést. A felmondás hat hónap múlva, vagyis 1940. január 26-án lép életbe és ez megszüntette a Japán felé irányuló fegyver-kivitel is. A jegyzék átadásának előzményei a következők:

Hull külügyminiszter a jegyzék átadását megelőzően felkereste ROOSEVELT elnököt, akivel tanácskozást folytatott, majd pedig ezt követően beható megbeszélést folytatott a külügyminisztérium távolkeleti szakértőivel. Valószínű, hogy e tanácskozások során hozta meg a külügyminiszter a döntést, amelyhez a kormány tagjai már ekkor hozzájárultak. A jegyzék átadása után a tegnapi esti órákban a külügyi hivatal jelentést adott ki, amelyben közli, hogy az Egyesült Államok megszüntette Japánnal a kereskedelmi és hajózási szerződést. A szerződés felmondásának híre bombaként hatott az Egyesült Államok politikai köreiből. PITTMANN szenátor, a külügyi bizottság elnöke az újságírók előtt kijelentette, hogy meggyőződése szerint „a kormánynak ez a lépése bölcs és indokolt eljárás volt.”

Az Egyesült Államok tokiói nagykövete má délelőtt hivatalosan bejelentette a japán külügyi hivatalnak, hogy kormánya felbontotta a Japánnal kötött kereskedelmi és hajózási szerződést. Közölte azt is, hogy az amerikai kormányt erre az intézkedésére, amely megfelel az amerikai nép kívánságának, az kényszerítette, hogy gátat vessen a japán szövetségi területek bevitelének. Tokióban a szerződés felbontásának híre nagy meglepetést keltett. Egy japán képviselő az újságíróknak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy Japán az amerikai nagykövet által hangoztatott okokat nem tartja helytállóknak és az intézkedést kihívásnak tartja. Kijelentette azt is, hogy újabb tárgyalások mindaddig nem vezethetnek eredményre, amíg Amerika meg nem változtatja barátságátlan magatartását. Az egyezmény felbontását Tokióban indokolatlan és barátságatlan eljárásnak tekintik.

A Newyork Times szerint a kormánynak ez az intézkedése azt jelenti, hogy Amerika ragaszkodik távolkeleti politikájához, de megtorlással is élne, ha a japán hatóságok megsértene azokat a jogokat, amelyek megilletik. Ha amerikai alattvalók bántalmazásával próbálnák az Egyesült Államok tekintélyét sérteni, úgy a washingtoni kormány a legerélyesebb eljárásához fog folyamodni. A szerződés felbontására azért volt szükség, hogy elő lehessen készíteni a helyzet felülvizsgálását és hogy az új helyzetnek megfelelően lehessen az

esetleg újabb kötendő szerződésben előmozdítani az amerikai érdekeket.

Washington. PITTMANN, a szenátus külpolitikai bizottságának elnöke a japán szerződés felmondásával kapcsolatban kijelentette, hogy a határozat jól megfontolt és mérlegelt. Az Egyesült-Államok a legjobb nyersanyag-szállítója volt Japánnak. Különösen a hadihajó anyagok, gyapot- és petróleumtermékek indultak utnak a japán partok felé. Politikai körökben erősen hiszik, hogy ezen nyersanyagok szállításának megtagadása erősen akadályozza majd a japánok Kína földjén való harci tevékenységét.

Politikai körökben lehetetlen tartják, hogy Japán ne készülne az egyezmény felmondása miatt olyan megtorlásra, amely esetleg a legsúlyosabb nézeteltérésre is vezethetne.

Rendkívüli intézkedések Angliában az ír terror-szervezetek megfékezésére

De Valera ír miniszterelnök csodálkozik rajta, hogy a merényleteket az ír kormánnyal hozzák összefüggésbe

Londonból jelentik: Az angol alsóház tegnap esti ülésén megszavazta az ír terroristák elleni különleges rendőri intézkedésekről szóló törvénytervezetet. Amikor tegnap délután az újabb ír merényletek híre elterjedt, az alsóház tagjai néhány perc alatt másodszori szavazásban is megszavazták a törvénytervezetet és csak néhány felszólalás alapján kisebb módosításokat végeztek rajta. Este érkezett meg a híre annak, hogy a londoni Viktoria-pályaudvar ellen is merényletet kíséreltek meg és ekkor harmadik olvasásban, minden hozzászólás után elfogadták a törvényjavaslatot, amely valószínűleg még a mai napon törvényerőre lép.

A tegnapi merényletek következtében a londoni rendőrség egész sor gyanús egyént tartóztattott le.

Az angol rendőrség számos londoni illetőségű ír lakosnál házkutatást tartott, hogy leleplezhessék a King Cross-nál történt bombamerénylet tettesét. Megállapították, hogy a Victoria állomáson egy nő helyezte el a bombát.

A lapok jelentik, hogy De Valera ír miniszterelnök a dublini képviselőházban nyilatkozatot tett a merényletekről és a következőket jelentette ki:

— Meglepetéssel hallom, hogy vannak még emberek, akik képesek feltenni, hogy az ír kormánynak egyetlen tagja is rokonszenvez eme merényletekkel. Az ír kormány megdöbbenéssel ítéli el a merényleteket és ha Írországon a kormány

Elfogadta a Lordok Háza

az angol-román kereskedelmi egyezményre vonatkozó törvényjavaslatot

London. Az angol Lordok Háza kedden elfogadta a Romániának nyújtandó kiviteli hitel-szavatolóról s az angol-román kliring-rendszer módosításáról szóló törvényjavaslatot. A törvény a július 12-én kötött angol-román kereskedelmi és fizetési egyezményvel van összefüggésben.

Temestartományi prefektusok közmunka-ügyi értekezlete Temesváron

Temesvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Dr. Ciupe Gheorghe temestartományi vezérigazgató augusztus másodikán a temesvári kormányzóságon két értekezletet tart.

Az első értekezleten a kormányzóság pedagógiai osztályának létesítését tárgyalják meg és a második értekezletre a tartomány öt megyéjének prefektusát hívják meg, hogy részletes beszámolót adhassanak a megyei ügyekre főképpen a közmunkákra vonatkozólag.

nem tudná megfékezni a terrorista szervezeteket, akkor teljes felfordulás borítaná fel az ír szabad államot is.

A miniszterelnök még kijelentette, hogy az ír kormánynak nem áll módjában megszüntetni az angliai merényletek okait.

Ironside tábarnokot Moszkvába rendelték

London. (Reuter.) Ironside tábarnok, az angol kontinentális hadsereg vezérfelügyelője katonai küldetéssel Moszkvába utazik. A „Daily Telegraph” jelentése szerint kiegészítik az angol küldöttséget tengeri és légi szakértőkkel is. A politikai jellegű tárgyalások ezután gyorsabb menetben folynak le.

Cáfolják Marlens gazdasági szakértő állítólagos londoni utjának híreit

Berlin. A német sajtó a leghatározottabban cáfolja azt a több angol és francia lapban megjelent hírt, hogy a német gazdasági miniszterium egy Marlens nevű szakértője Göring marsall megbízásából Londonba utazott volna.

Megállapították, hogy a német gazdasági minisztériumban ilyen nevű tisztviselő nincs s az egész hír csak szenzációhajhászás.

URANIA Tel.: 12—32.

5, 7.15, 9.30-kor. Olcsó helyárak!

Hűvös terem!

Minden idők leghatalmasabb, egyedülállóan eredeti expedíciós dzsungel-filmje!

„TRADER-HORN” HARCBAK ÉS OSERDŐVEL

Edvina Booth, aki e filmexpedícióból szerzett titokzatos betegségben tavaly halt meg.

A film játéka hosszú ideig tiltva volt, mert az operatőrök szándékos emberöléssel és több benszülött feláldozásával rádolták, hogy a filmnek több eredetiséget adjanak!

Erdély magyar társadalma méltó módon adózik a 90 éve halott Petőfi Sándor emlékének

Az Aradi Közlöny társasutazása lehetővé teszi, hogy Arad és a megye lakossága is leróhassa kegyeletét a tehéregyházi síkon a magyarság nagy halottja iránt

A Petőfi Bizottság nagy körültekintéssel végzi a július 31-én a Segesvár melletti fehéregyházi síkon rendezendő ünnepség előkészületeit, hogy Erdély magyar társadalma méltó módon áldozhassék a halhatatlanságba költözött nagy magyar költő emlékének. Petőfi Sándor halálának kilencvenesztendő évfordulója alkalmából — mint köztudomású — az Aradi Közlöny társasutazást rendez Segesvárra, hogy Arad és Aradmegye magyarsága részére lehetővé tegye az olcsó utazást a szabadság eszméjéért elesett Petőfi emlékezetére rendezett ünnepély színhelyére.

Az Aradi Közlöny az olcsó utazáson kívül a társasutazáson résztvevők olcsó szállásáról és étellemezéséről is gondoskodik. Mindazok, akik a családi szállást veszik igénybe, azok részére az elszállásolás díjmentes, míg a szállodalakást fizetni kell, de ezt is mérsékelt árban számítják. Az ellátásról a Magyar Kaszinóban történik gondoskodás. A reggeli 9. az ebéd 30. míg a vacsora 16 leibe kerül, vagyis a teljes napi ellátás 55 leit tesz ki személyenként.

Az Aradi Közlöny utasai szombaton, július 29-én délelőtt az 1-16-os Rapiddal indulnak Segesvárra; találkozás a pályaudvaron pontosan egy órákor délelőtt.

Petőfi Sándor halálának 90.ik évfordulója alkalmából 1939. július hó 30.ik napján rendezendő emlékünnepélyek műsorai egyébként a következőképpen alakulnak:

A Fehéregyházi Petőfi síremléknél délelőtt 9 órai kezdettel tartandó emlékünnepély műsora:

1. Délelőtt 9 órákor gyülekezés Fehéregyházán a „Hangya” szövetkezet udvarán, innen fuvós zenekarok kísérete mellett egyesületi zászlók alatt felvonulás a síremlékhez. 2. Király-himnusz, játsza a Segesvári Székely Alkalmazottak Társaságának fuvós zenekara. 3. Balázs—Tárca: Dalol a székely, énekl a Segesvári Magyar Kaszinó Dalárdája. 4. Imát mond: Fekete Lajos örményesi unitárius lelkész. 5. Petőfi—Lányi: Szülőföldem, énekl a Medgyesi Magyar Polgári Kör Dalárdájának férfikara. 6. Emlékbeszédet mond gróf Teleki Ádám országgyűlési képviselő, a Magyar Népközösség képviselőjében. 7. Pósa—Tárca: Mi szép a dal, előadja a Medgyesi Magyar Polgári Kör Dalárdájának vegyeskara. 8. Petőfi dalokat játsza a Jövel Székely című dalt játsza a Segesvári Székely Alkalmazottak Társaságának fuvós zenekara. 9. Walter Gyula: „Petőfi éle” című költeményét szavalja Balázs András fehéregyházi ref. ig. tanító. 10. Tóth—Tárca: Jövel Székely, énekl a Segesvári Református Dalkör. 11. Szilágyi: Székely ígéret, előadja a Segesvári Székely Alkalmazottak Társaságának szavalókórusa. 12. Petőfi—Tárca: Három Petőfi dal, énekl a Tóvisi Római Katolikus Dalkör. 13. Ifj. Fekete Domo kos oklándi székelygazda szavalja saját szerzeményű: Petőfi halálának 90.ik évfordulójára című költeményét. 14. Petőfi: Juhász legény és Befordultam a konyhára című megzenésített költeményét énekl a Homoródszentpáli Dávid Ferenc Egylet Dalköre. 15. Pál Károly székelyudvarhelyi kisiparos szavalja saját szerzeményű: Fohász Petőfihez című költeményét. 16. Petőfi—Tárca: Petőfi dalok, énekl a Szászrégeni Magyar Polgári Kör Dalárdájának vegyeskara. 17. Dedk Albert: Ma tudjuk ki voltál nagy Petőfi Sándor, szavalja Szabó József, a Segesvári Kaszinó tagja. 18. Petőfi—Ferch: Egy gondolat bánt engemet, énekl a Szászrégeni Magyar Polgári Kör Dalárdájának férfikara. 19. Petőfi S.: Halálvágy, szavalja Kiss Rózsi, a medgyesi Polgári Kör tagja. 20. Harmath: Ha az Isten eképe szólna hozzám, énekl a Brassói Magyar Dalkör férfikara. 21. Petőfi: Ha férfi vagy légy férfi, szavalja Szakács József a Medgyesi Polgári Kör tagja. 22. Szász—Eckerd: Magyar zene, énekl a Brassói Magyar Dalkör vegyeskara. 23. Szabolcska: Petőfi lelke, szavalja Ifj. Örtel János segesvári lakos. 24.

Deák—Jserly: Népdal egyveleg, énekl a Fiafalvai Ifjusági Énekkar. 25. Petőfi: Juhász legény és Furdik a holdvilág, előadja a csekefalvai Székely Zenekar. 26. Kodály Zoltán: Székely keserves, előadja a Csékszeredai Dal és Zeneegylet énekkara. 27. Koszoru István: 28. Petőfi—Balázs: Kis lak áll a nagy Duna mentében és Az én szemem nem a csalógnány, előadja a fehéregyházi ref. fuvós zenekar.

H.

Este 9 órákor Segesvárt a városháza színháztermében tartandó emlékünnepély műsora:

1. Király-himnusz, énekl a Segesvári Magyar Kaszinó Dalárdája. 2. Szabolcska Mihály: Petőfi lelke című költeményét szavalja Kertész Ibolyka, a segesvári ref. elemi iskola növendéke. 3. Kodály Zoltán: Mátrai képek című karművét énekl a Csékszeredai Dal és Zeneegylet énekkara. 4. Gyulai Farkas: Petőfi halála című értekezését felolvassa Kandó Mihály buni ref. lelkész. 5. Tóth—Tárca: Jövel székely, énekl a segesvári Református Dalkör. 6. P. Jánossy: Erdély földjén című költeményét szavalja Szabó Annus, a segesvári Magyar Kaszinó Dalárdájának tagja. 7. Petőfi—Tárca: Petőfi dalok, énekl a szászrégeni Magyar Polgári Kör vegyeskara. 8. Petőfi: Egy gondolat bánt engemet, előadja a Székelyudvarhelyi Munkás Testvér Egyesület szavaló kórusa dr. Léway Lajos református tanítóképzői tanár betanításában. 9. Végvári—Ország: Örök tűz, illetve Egy lángot adok című művét előadja a Brassói Magyar Dalárda vegyeskara. 10. Walter Gyula: Lélek idézés, szavalja Ifj. Katona Endre brassói jakos. 11. Emlékbeszédet mond: Kertész István Brassói kereskedő. 12. Petőfi—Fortuner: Mi volt nekem a szerelem, énekl a szászrégeni Magyar Polgári Kör férfikara. 13. Gáspár: Petőfi sirja, előadja a székelyudvarhelyi I. K. E. szavaló kórusa. 14. Petőfi—dr. Szemethy: Lement a nap, énekl a Brassói Magyar Dalárda férfikara. Műsor után tánc reggelig.

Elutasította a Tábla Iuliu Maniu közigazgatási keresetét a szenátorsága ügyében

București. A bucureștii ítélőtábla ma tárgyalta Maniu Iuliu volt miniszterelnök közigazgatási perét, amelyet a román állam, illetve ennek képviselőiben a miniszterelnök és a szenátus ellen indított és kérte annak az adminisztratív ténykedésnek a megsemmisítését, amelyet a szenátus elnökének június 12-iki és július 5-iki átirata, illetve a szenátus vonatkozó határozata tartalmaz és amely kimondja a volt miniszterelnök szenátusi tagságának megsemmisítését a jelenlegi teljes ülészakra. A tárgyaláson Maniu helyett Cezar Simionescu ügyvéd jelent meg és kérte a tárgyalás elhalasztását, míg a miniszterelnök és a szenátus elnökének képviselőiben Anibal Teodorescu és Ulyse Vasilescu ügyvédek kérték az eljárás megengedhetlenségének megállapítását. Ezután a Tábla mint megengedhetlennel, elutasította Maniu Iuliu jogorvoslati kérelmét.

Hol fordíttassa ekmányait?

MITRA I. ALEXANDRU-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl feleségével mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információsiroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Ceanădi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutányos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIRVATAL: d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7-ig.

A nagyváradai Bérlok Szövetsége

a belügyminisztérium elé terjesztette

az 5 százalékos városi lakbérilleték kérdését

Nagyvárad. Emlékezetes még, hogy ezelőtt három évvel a város 5 százalékos illetéket vetett ki a nagyváradai bérlokra. Az illeték kivetése nagy felzúdulást keltett a bérloközönség körében és ennek következtében hosszú hónapokig tartó harc indult meg a várossal. A bérloközönség a bírósági fórumokhoz fordult, ahol ki is mondták, hogy az illeték kivetése törvénytelen volt. Niculescu, jelenlegi táblabíró a nagyváradai jogi szaklapban hosszú cikkben foglalkozott ezzel a kérdéssel és rávilágított a kivetések jogtalanságára. A bírósági fórumok nagyrészt ennek a cikknek meggyőző érveivel indokolták a kivetést megsemmisítő határozataikat.

A nagyváradai Bérlok Szövetsége azonban nem elégedett meg a bíróság elvi döntésével, hanem fellölymódú küldötték a belügyminisztériumhoz a jogtalan kivetések ellen. A belügyminisztérium 14842-1936. számú leiratában a közigazgatási törvény rendelkezéseinek alapján kimondta, hogy azokra a bérlokra, akik bármilyen más címen fizetnek városi illetéket, — nem vehető ki az 5 százalékos illeték.

1938-ban a közigazgatás átszervezésével módosították a közigazgatási törvényt is és az új törvény szövegezése új tápot adott a városnak arra, hogy ismét felelevenítse az 5 százalékos illetéket. A város az idej költségvetésbe föl is vette az 5 százalékos illetéket és a mostani adó és illetékek kivetésekor már ki is vetette a bérlokra. A város pénzügyi hatóságai ezt úgy állapították meg, hogy 1 szoba után nem kell illetéket fizetni, 2 szoba után azonban 2 százalékos, 3 szoba után 3 száza-

létet, míg ennél több szoba után 5 százalékos illetéket kell fizetni a bérloknek.

A nagyváradai Bérlok Szövetsége a közigazgatási törvényben sem találta indokoltnak a kivetést, azt jogtalannak tartja és ezért ismét terjedelmes beadványban ismertette a belügyminisztérium előtt az 5 százalékos illeték ügyét. A beadványra most érkezett meg a várososhoz a belügyminisztérium leirata, amelyben magyarázatot kér az ügyben s egyben kéri az idej városi pénzügyi szabályrendeletet. A szabályrendeletet ugyanis csak a tartományi kormányzás hagyta jóvá és a belügyminisztérium a szabályrendeletet nem is ismeri.

A város a belügyminiszteri leiratra a napokban küldötte meg a választát. A bérloközönség reméli, hogy a belügyminisztérium, mint három évvel ezelőtt, — ismét megsemmisíti a város határozatát.

A nagyváradai Bérlok Szövetsége felhívja azokra a figyelmét, akikre már kivetették a községi adót és illetéket, hogy az 5 százalékos illeték kivetése ellen, a határidőn belül adójának be fellebbezést, mert abban az esetben ha a kivetés jogerőre emelkedik, már hiábavaló minden fellebbezés. (Laky)

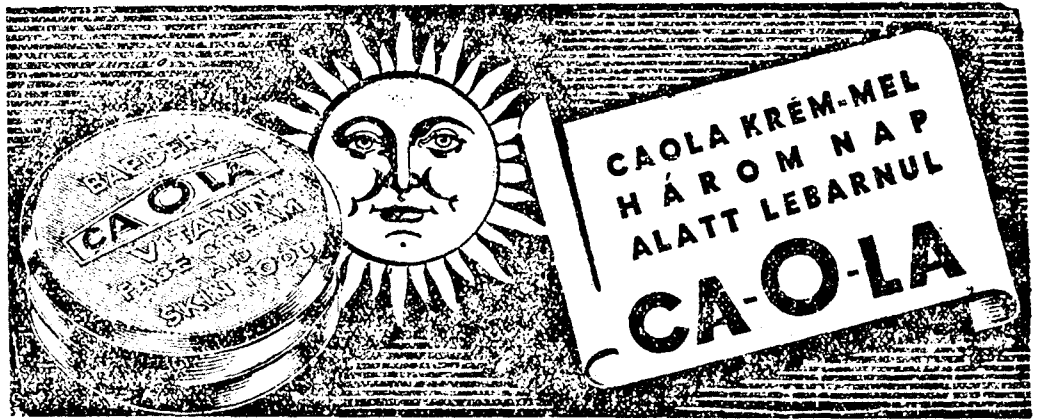
Corso, nyitott tető. 5, 7.15, 9.30 órákor
Ma kettős premier-műsor:
I. GRACE MOORE „Argentinal szerelem”
Modern, mulatságos vig. áték. Tánc, muzsika, ritmus.
II. „MISTER ZERO” A borzalmas embere
Izgalom, cselekmény. Egy film mely jobb és izgalmasabb mint Frankenstein. — Csak erős idegzetűeknek.
Híradó.

Weinfeld Rózi kozmetika

Bul. Regina Maria-ut 18. Telefon: 10-94.

Hárommillió angol font hitelt kap Kína

Tokió. A japán kormány felhatalmazott képviselője sajtóértekezletet tartott, amelynek folyamán, a szerződés ismertetésénél bevallotta, hogy az emlékirat azon része, amely alapul szolgált a szerződés megkötéséhez s amely a japán hadsereg kínai szükségleteire vonatkozik, nem terjed ki azon kínai területekre amelyek jelenleg nincsenek japán ellenőrzés alatt. Ha a kérdéses emlékiratot végigolvassuk — írta hozzá — az a benyomásunk támad hogy Anglia hajlandó volna eltekinteni a csunkingl kormány támogatásától. Az „Asachi” című lap jelenti, hogy Anglia állítólag három millió fontsterling hitelt nyújtott Kínának.

Lelkesen fogadta a székelység Bánffy Miklós grófot, a Magyar Népközösség országos elnökét, erdélyi látogatásai során

Részletes beszámoló Bánffy gróf nagyjelentőségű körutazásáról

A Romániai Magyar Népközösség vidéki tagozatainak megszervezése már a vége felé közeledik. Rövid időn belül a még hátra lévő megyékben és városokban is beindul az építő szervezeti élet.

A tagozatok munkához látják, hogy egyszerű felmérések néniünk mai kulturális, gazdasági és szociális helyzetét, másfelől viszont a megszervezett társadalom hozzáláthasson életkérdéseinek megoldásához.

A Népközösség elnöke, a szervezet gyors és eredményes működése érdekében szükségesnek látta, hogy bejárja az összes magyarlakta vidékeket, közvetlenül a helyszínen tanulmányozza a nép életét és azokat a problémákat, amelyeknek megoldása égető szükségként jelentkezik.

Bánffy Miklós a tagozatok meglátogatását Marosvásárhellyel, a székelyföld fővárosával kezdte, ahol beszédében, mint ismeretes, iránv mutatott s lefektette azokat az alapelveket, amelyekre egész népi szervezetünk s azon keresztül életünk felépül. Most a székelyföld többi vidékeit járta be.

Gyergyószentmiklóson

A többnapos út során az első megállóhely Gyergyószentmiklós volt, ahol a csikmegyei altagozat, dr. Gaál Alajos vezetésével néhány hetes tevékenységével is megbizonyította hogy a legfontosabb népi szükségleteket teljesíti. A magyarság helyi vezetője, továbbá László Ignác plébános-főesperes, Vátrár József kanonok és még sokan mások, részletesen tájékoztatták a gyergyói helyzetről. Ez a gyönyörű székely vidék sok nehézséggel és hajjal küzd. Az altagozat a maga hatáskörében a cselekvés mezejére lépett. A Népközösség elnöke behatóan foglalkozott a felvetett kérdésekkel s egyben megjelölte a követendő utat. Ugyanakkor bejelentette, hogy a központ minden erejével támogatja a vidék törekvéseit.

Csikszeredában...

Csikszeredán Bánffy Miklóst dr. Kolumbán József, a megyei tagozat elnöke fogadta, aki a látogatást felhasználta arra, hogy beszámoljon az egész csiki helyzetről s a lakosság életviszonyairól. Bánffy Miklós látogatást tett Csipak Lajos dr. kanonok, dr. Pál Gábor volt országgyűlési képviselő és Papp János gimn. igazgatónál, majd értekezleten elnökölt, amelyen Ábrahám József, dr. Máté László, dr. Szatmári József, dr. Pittner Árpád, Biró Ferenc főesperes, dr. Kovács Károly, dr. Györgypál Domokos és Részegh Viktor vettek részt. A megbeszélés résztvevői kifejtették álláspontjukat az időszerű kérdésekkel kapcsolatosan s egyöntetűen azon a véleményen voltak, hogy a Népközösség további elgondolásai során is egységesen, az úgy általán megkívánt szolgáltatási-készséggel fogják a magyarság érdekeit képviselni és szem előtt tartani. A Népközösség elnöke nagy meglepetésnek adott kifejezést a hallottak és látottak felett. Csikszeredából dr. Kolumbán József és Pál Gábor kíséretében azzal a meggyőződéssel távozott Csiksomlyóra, hogy

ennek a szüntiszta magyar vidéknek minden egyes vezető-ténvezője a legtökéletesebb összhangban látja és szolgálja a nép érdekeit. Csiksomlyón megtekintette a dr. Nagy András orvosi vezetése alatt álló és a szociális missziós nővérek által fenntartott egészségügyi intézményt, amely nemcsak, hogy a legfontosabb szerepet

tölti be és minden vonatkozásban a legmagasabb színvonalat képviseli, hanem a többi magyar vidékek szempontjából is követendő példának tekintti. A népegészségügyi kérdés ma már tényleg halaszthatatlan és sürgős rendezésre váró feladat. A missziós nővérek csiksomlyói egészségügyi intézménye kitűnő orvosával az élén, megbizonyította, hogy ezen a területen is lehet komoly és cél tudatos munkával eredményeket felmutatni.

Tárgyalások Sepsiszentgyörgyön

A gyergyói, szeredai és somlyói utakat követő éjszakát a Népközösség elnöke Málnáson töltötte, ahol látogatást tett Tökés József esperesnél, a magyarság önzetlen közzolgalmati munkájáról ismert helyi vezetőinél. Utjára elkísérte dr. Kolumbán József, akivel együtt érkezett meg Háromszékre, Sepsiszentgyörgyre. Itt találkozott Kós Károllyal, a Népközösség szociális szakosztályának vezetőjével, aki nanokkal előbb érkezett s tartózkodása alatt a józseffalvi kérdéssel is foglalkozott, továbbá hr. Kemény Jánossal, a Kulturális Szakosztály előadójával és László Dezső kolozsvári teológiai magántanárral. Szentgyörgyön alkalma nyílt több vezető emberrel érintkezést keresni s hosszasan tárgyalt dr. Barabás Andorral, Pál István malomtulajdonossal, Herváth Miklós dr.-al, stb., a székely Nemzeti Múzeum vezetőjével, élükön Herenev Jánossal, a nagytudású igazgatóval, akinek egyébként vendége is volt. Szentgyörgyről dr. Kolumbán Józseffel s Kós Károllyal kiszálltak Arkosra. Szentkeresztly Béla hr., a megye népközösségi megbízottjának és a Front Főtanács-tagjának meglátogatására. Alaposan megtárgyalták a háromszék megyei szervezkedés ügyét. Br. Szentkeresztly Béla készséggel és a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel jelezte, hogy sürgősen megalakítja a megyei szervezetet, illetve összehívják az alakuló gyűlést s

a tagozat vezetőségében és munkájában komoly munkaterülethez és aktív szerephez jutnak a fiatalabb nemzedékek képviselői is.

Szentkeresztly Béla, aki hosszú éveken keresztül vezette a megye magyarságának ügyeit, most a Népközösség keretein belül, a társadalmi

kérdések megoldása érdekében fog vállvetett munkát kifejtteni munkatársaival.

Kézdivásárhelyen

Arkosról ismét visszatértek Sepsiszentgyörgyre, ahol a Népközösség elnöke Kós Károly szakosztályi vezetővel és báró Kemény Jánossal, a kulturális szakosztály előadójával megvizsgálták a Múzeum által kezelt tanalap helyzetét.

A számadásokat s mindent a legnagyobb rendben találtak, ami a vezetők lelkiismeretes és gyönyörű munkájának legszebb bizonyítékát adta.

Másnap Bánffy Miklós Kós Károllyal Kézdivásárhelyre utazott. Dr. Török Andor a Székely Nemzeti Múzeum elnöke igazi, magyaros vendégszeretettel fogadta és a beszélgetések eredményeképpen, melynek során szőnyegre került a város és a vidék számos, nagyhorderejű kérdése, dr. Török Andor közölte, hogy a megyei tagozat megalakításában úgy ő, mint a város és a vidék egyöntetűen felsorakozik. Kézdivásárhelyen meglátogatták Tóth Balázst és még több helyi vezetővel folytattak fontos tárgyalásokat.

Innen Kós Károly és Török Andor társaságában Tórijára mentek. Br. Apor Péter torjai föld-birtokos személyében a Népközösség rendkívül kemény és meggyőződéses munkatársat talált.

Brassóban és Nagyszebenben

Az ut további során az elnök Kós Károllyal Brassóban Szabó Béné népközösségi megbízottal a Front Főtanácsának tagjával s a magyarság népszerű helyi vezetőjével folytatott hosszas megbeszélést.

Szabó Béné részletes jelentést tett a Brassóvárosi és megyei helyzetről, egyben közölte, hogy az összes magyar társadalmi egyesületek a népi együvértartozás tudatától áthatva bejelentették a Népközösséghez való csatlakozásukat

s ennek következtében a tagozat rövidesen megkezdte tevékenységét.

Visszatérőben utbicitették Nagyszebenbe, ahol Szurdoki-Kres Kornél tagozati elnökkel s Ludvig Gyula országgyűlési képviselővel tettek látogatást. Gáldtón viszont dr. Szász Pált, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet elnökét keresték fel.

Bánffy Miklós azzal a benyomással tért vissza, hogy az összes magyar vidékeken

a nép a legteljesebb bizalommal tekint a Népközösség munkáira, várja annak iránvítását s a magyarság helyi vezetői a nép iránt érzett felelősségük teljes tudatában készséggel dolgoznak, hogy ezáltal népiük ügyét becsülettel szolgálhassák.

Bombázó gyakorlatok a Szaharában

Párisból jelentik: Az angol bombavetőök a legközelebbi napokban azzal folytatják légi tüntető gyakorlataikat, hogy a Szahara sivatag-pusztáját fogják bombázni. Az Excelsior hozza ezt a hírt és hozzáteszi, hogy a brit szigeteken nincs olyan térség, ahol az 500 kilogrammos bombákkal a közbiztonság veszélyeztetése nélkül célzó gyakorlatokat lehetne végezni. A francia kormány éppen ezért bocsátotta rendelkezésére a Szahara-

pusztát.

Az angol repülők mellett franciák is részt fognak venni a gyakorlatokban. A repülőknek El Goleaban lesz az állomásozó helyük. Az egyes részletterveket a közös légigyakorlatokra nézve Sir Kingsley Wood angol légiügyi miniszter az ő francia kollégájával Guy la Chambre-val fogja kidolgozni, az utóbbinak Londonban tervezett legközelebbi látogatásakor.

FORUM filmszínház.

MA 3-kor mérs. kell, 5, 7.15 és 9.30-kor rendes helyárral.

„Tengeri örjárat”

Richard Groze — Nancy Kelly. — Aktuális téma, izgalmas esemény.

Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Telefon 20-10

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre... 840 lej | Negyedévre 210 lej
Félévre... 420 | Egy hónapra 70

DOBOLO ZIVATAR

Irtja: NEDECKY FERENC

Jaj, ha nem alszol a veszett kedvű éjszakában s hallgatsz: zörög a szél, mint villámfénytől megvadult lovak nyomán a rozoga szekér. Az ablak dübögve dobban, mintha a nyüzögő éjben sárja kísértetek vernék a vihar ősj ítemét. Most sápadó arcodba gyertyafényt lobbantasz. mert szemedre lép a sötét s oly jó a villámság. Reszkető kézzel kotorászol könyveid között, s úgy találsz huzod ki egy furcsa lelkű bolond költő könnyű halált sóvárgó verselt de borzongva a kandalló hamujába lököd. Mi volna most jó? — rég elhagyott kedvesed, magadhoz híveled és zakatoló vére muzsikálát hallani s mohón csókolni halvány kezelt. De nincs senki, semmi, csak a rideg egyedüllét és rádöbbsz, hogy nagyon félsz — Eh, semmi: Mosolyogni próbálsz s kényszerű kacagás károg, hogy a vad vihar éreg jákat tener a sárba, tompa zajjal zuhan a zápor s nuszul a vetés. Megrezzensz: Irgoskadt az ég valahol távol? döng, dübörög a vihar fekete lovának patája. Borzogna vársz s rekedt csend szövik le rád. Riadtan lésed az ablakon csorgó esőcseppeket, talán egy szerelmes leány rég elsírt könnye? akit ilyen bus éjjel megölt lassan a sóhaj. Faküresen ámulsz, mint a bus tébolyult kinek bomlott idegeln a halál méltán hegedül. Didergésed most száraz füttyülésbe csordul, csitít valami buja, buta szövegű jazz-dal, vagy talán Krisztus nevét dögéri szád?

Aléltan zuhansz párnádra, ott maradsz meredten, mint egy repülőgép, amit már lesodort a végzet. Oly üveges szemmel bámulsz, mint a gén állótája, kinek vérző homlokát és tört gerincét oaskolja a zápor. — Megmozdulsz: élsz-e? mi a valóság? Ehes vagy nagyon. — Sovány eszméken rágódtál mindig s meghízott más, tel te dőre bolond... A zápor dobol szüntelen. Félsz, nagyon félsz. Akit gyűlölsz, azt most szereted, Fáj nagyon, hogy volt egy leány, aki féltett és szeretett. Már elvesztett: most nem kedves senkisé. Torkodon hullad a sóhaj Elhagytad nagyon rég. Nyüzörögsz, mint sebzett eh s erőtlon dihegsz. Pistoló gyertyád egyet lobbant és jóvíg ég.

— IDŐJÓSLAT, Élénk északnyugati szél, változó felhőzettel, nyugaton kisebb esők lehetségesek.

— **Öfelsége a király pihenő uton.** Az udvari marsalli hivatal jelentj: Craioveanu Edvin állami főellenőr tegnap Öfelsége Carol király előtt letette az esküt. Az eskütelénel Calinescu Armand miniszterelnök is megjelent Urancsak tegnap este kilenc órakor Öfelsége II. Carol király a Lucifaru királyi jachton pihenőtra indult.

— **Habsburg Antal főherceg és Ileana főhercegnő** jelenlétében szentelték fel Mária anyakirályné fővárosi templomát. Bucurestiből jelentik: Habsburg Antal főherceg és Ileana főhercegnő jelenlétében felszentelték Törösváron, a néhai Mária királyné által odaszállított többszázéves régi fatemplomot. A felszentelés szertartását Baran erdélyi metropolita végezte.

— **Európai körútra indul a kenti hercegi pár.** Párisból jelentik: A kenti herceg és neje tegnap délután repülőgépen a francia fővárosba érkeztek. A hercegi pár Párisból gépkocsin európai körútra indul.

— **Szálesztőre amnesztia készül.** Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi miniszterium törvényrendeletet készített amely széleskörű amnesztia biztosít mindazoknak akiket a hadbírságok ítélték el.

— **Bucuresti főpolgármesterének látogatása Budapesten.** A Magyarországon megjelenő „Színház” című lap beszámol arról, hogy Victor Dombrovski tábornok, Bucuresti főpolgármestere néhány nap óta Budapesten tartózkodik. A lap szerint a tábornokot hivatalos látogatásán Szendy Károly Budapest város polgármestere fogadta és találkoztak.

— Országszerte nagy sikereket arattak a sajtó- és propagandaügyi államtitkárság filmjei. Körülbelül két hónappal ezelőtt indult el Bucurestiből a sajtó- és propagandaügyi miniszterium filmkaravánja, amelynek gépkocsijai végigjárják a falvakat és mozielőadásokat tartanak a népnek. A vállalkozás sikere minden várakozást felülmúlt. Titeanu Eugen miniszterhez a legutóbbi napokban az alábbi falvak intéztek köszönő táviratot a propaganda-mozielőadásokért: Steierdorf-Anina, Facsád, Bozovics, Ujmoldva, Lugos, Bázias, Terego va, Fejérdomb és Berzácska. A mozikaraván Krassó-Szörénymegye meglátogatása után valószi műleg Arad- és Bihar-megyékben tart újabb propaganda-előadásokat.

— **A német hadsereg vezetője résztvesz az augusztusi olasz hadgyakorlatokon.** Róma. Párisi vezérkari főnök meghívta Helder tábornokot, a német hadsereg vezetőjét az olasz hadseregnek a Pó síkságán tartandó augusztusi hadgyakorlatokra. Helder tábornok a meghívást elfogadta.

— **Az utolsó osztrák külügyminiszter halálos autókatasztrófiája.** Bécsből jelentik: Wilhelm Wolff, az utolsó osztrák külügyminiszter gépkocsiszerencsétlenség áldozata lett. A volt miniszter gépkocsija árokba fordult és úgy a gépkocsivezető, mint Wolff miniszter meghalt.

— **HAVAZOTT A SVAJCI ALPOKBAN.** Baselből jelentik: Kedden este a svájci Alpokban havazás indult meg. A hőmérséklet az Alpok németországi oldalán is 5—10 fokra szállott le. Svájcban több helyen a völgyekben is havazik. Az osztrák Alpokban is hóesés volt.

— **Kivégzés lesz Lipcsében.** Lipcséből jelentik: Az osztrák ítélőtábla jóváhagyta Fischer József halálos ítéletét, aki mint a volt osztrák Heimwehr tagja meggyilkolt állítólag egy Kalmberg nevű nemzeti szocialistát.

Tisztázni kell helyzetüket a tartalékos tiszteknek!

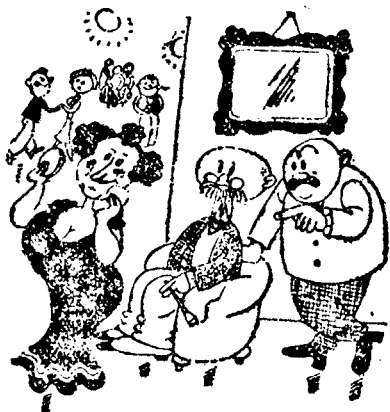
Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar felhívja mindazoknak a tartalékos tiszteknek a figyelmét, akiknek katonai helyzete nem teljesen tisztázott, hogy helyzetük tisztázása érdekében kötelesek a nemzetvédelmi miniszteriumhoz fordulni és helyzetük rendezését kérni.

— **A temesvári olasz konzulátus titkárát Bucurestibe helyezték.** Temesvárról jelentik: Sertori Settimio márkít, a temesvári olasz konzulátus titkárát ugyanilyen minőségben augusztus elsejével Bucurestibe helyezték át. Helyére minden valószínűség szerint Domologandi, a kolozsvári olasz konzulátus titkára kerül.

— **A KULTUSZMINISZTERIUM AD EZ-UTÁN MÜKEDVELŐ ELŐADÁSOKRA ENGEDÉLYT.** A műkedvelői előadásokra az engedélyt eddig az erdélyi színészeti felügyelőség adta meg, azonban most ez a rendszer megváltozott. A kérvényt ezután is a Kolozsváron székelő erdélyi színészeti felügyelőséghez kell benyújtani: még pedig a szükséges összes mellékletekkel de a kérvényt a színészeti felügyelőség csak véleményezi és ennek alapján hooatja ki az engedélyt a kultuszminiszteriumban működő színháziügyi igazgatóság. A fenti rendelet Temesvár város kulturisztályához érkezett és azt is tartalmazza, hogy minden szabályszerű engedély nélküli műkedvelő előadást azonnal beálltanak a miniszterium ellenőrző szervei.

— **Letartóztattak egy mérnököt, aki hamis okmányok alapján megkárosította a fővárost.** Bucurestiből jelentik: Az ügyészség elfogató parancsot adott ki Simion Neicu mérnök ellen, aki egy fizetési nyugtát meghamisítva, kifizettetett a városházán 2.489.426 lejt olyan munkálatokért, amelyeket már 1933-ban kifizettek egyszer.

Szakkérdés

— Ön, ugyebár, kedves tanár ur, régiségkutató... Nem tudná megmondani, hogy ki ez a hölgy...?

— **Felmentették a célzatos hírek terjesztésével vádolt szásztrógoni építőmestert.** Kolozsvár Baróti János szásztrógoni építőmester célzatos hírek terjesztése miatt került a kolozsvári katonai törvényszék elé. A katonai törvényszék szerdán tárgyalta az ügyet s minthogy a vádat nem látta beigazolódottnak, Barótit felmentette.

— **FÉNYKÉPKIÁLLITÁST RENDEZETT BUCURESTIBEN A PROPAGANDAÜGYI ÁLLAMTITKÁRSÁG.** Bucurestiből jelentik: A propagandaügyi államtitkárság a fővárosban, a Wilson-uccában lévő kiállítási termében nagy fényképkiallítást rendezett. A kiállítás keretében az ország különböző vidékeit mutatják be. Az érdekes kiállításnak állandóan nagyon sok látogatója van és kétségtelenül nagymértékben hozzájárul az ország megismertetéséhez.

— **Ötvenezer lejt jutalom a nyomravezetőnek.** Kolozsvárról jelentik: Hetekkel ezelőtt óriási feltűnést keltett az a vakmerő betörés, amelyet Judik József kolozsvári nyugalmazott államvasúti főfelügyelő lakásán követtek el, ahol vakmerő álhírség tettesek hatóságok közegében egyenruhájában házkutatás ürügyével jelentek meg majd a házizagadt és a házbeliekkel revolverekkel a kézben lefegyverezték, megkötözték, szájukat betömtek, azután a lakást kifosztották ahonnan többszáz-ezer lejt értéket raboltak el. Az ügyben azóta lévő nyomozás folyik és a rendőrség bünygyi osztálya mindent elkövet a titokzatos bűnygyi felderítésére és a tettesek leleplezésére. Mint újabbban értesülünk, a nyomozás elősegítése érdekében a nyomravezető számára ötvenezer lejes jutalmat tűztek ki. A hatóságok remélik, hogy a vakmerő tetteseket sikerül rövidesen lelepleznők.

— **Házasság Szántó László és Morvai Vera** augusztus 1-én, Temesváron házasságot kötnek. Gratuláció: Szántó-Morvai Timisoara, Str. Anrodul Movie 3. (Mindon külön értesítés helyett.)

— **Uj országúti társaságokocsivonalak Aradmegyében.** A temesvári állami utügyi szolgálatnál augusztus ötödikén délután 11 órakor nyilvános rendes érteletést rendeznek a következő útvonalon bonyolító országúti társaségokocsivonalozás jogszilványának elnyerésére: Arad—Mikelaka—Ujanát—Világos—Cetate—Pankota—Szöllös — Sikula—Borosjenő—MonYoró—Borosobes—Butyvin. Részletes felvilágosítással szolgál a temesvári állami utügyi szolgálat.

— **Több készürással megölték az egyik legnagyobb amerikai zenemű-kiadóvállalat igazgatóját.** Newyorkból jelentik: Irwing Penn, az egyik legnagyobb newyorki zenemű-kiadóvállalat igazgatóját ismeretlen tettes a nyílt uccán több készürással megsebesítette. Penn behalt sérülésébe, a tettes elmenekült. A rendőrség azon a véleményen van, hogy Penn tévedés áldozata lett.

— **A FELTÉKENY ORVOSNÓ RÉMTETTE.** Törösvárról jelentik: Tömegszerencsétlenséget okozott egy orvosnő, aki feltékenységhől tifuszbacillussal megfertőzött tésztát küldött egy kórházi főorvosnak. A csomagot a doktor édesanyja bontotta ki és azt gondolta, hogy valamelyik beteg küldte hálálból, feltálalta az ebédhez a tésztát. Mindnyájan ettek belőle, sőt a maradékot a doktor huga, aki tanárnő egy gimnáziumban, elvitte az intézetbe és szétosztotta tanártársai és a növendékek között. Pár nap múlva mindannyian akik ettek a tésztából, tifuszban megbetegedtek és közülük, többen meg is haltak. A rendőrség letartóztatta a csomag küldőjét, aki beismerte, hogy az orvost akarta megfertőzni, mert feltékeny volt rá.

— **Királyi kegyelemben részesült Vajda József dr., tenkei római katolikus plébános.** Nagyvárad. Annakidején nagy port vert fel Vajda József dr., tenkei római katolikus plébános politikai bűnygye. Vaidát a kolozsvári katonai törvényszék annakidején tiltott könyvek behozatala miatt egy évi fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet kihirdetése után Vajda József dr.-t azonnal letartóztatták. Később szabadlábra került és felebbezési nyújtott be a katonai semmitőszékhez. Az ügy úirtárgyalásra a nagyszabású törvényszék elé került, amely jóváhagyta az ítéletet. Vajda plébánost ismét letartóztatták és átszállították a nagyvárad katonai fogházba. A plébános ügyét ezután a magyar parlamenti csoport vette kezébe a kegyelemért folyamodott Öfelsége H. Carol királyhoz. A nagyvárad fogház igazgatósága szerda reggel táviratot kapott az igazságügyminiszteriumtól, amely szerint Vajda József dr. plébános királyi kegyelemben részesült és ez a kegyelem nemcsak a büntetés hátralévő részére szól, hanem teljes egészében törli a büntetést, valamennyi következményével egyetemben. Vajda József dr. már szerdán délelőtt elhagyta a fogházat.

— **Koszorúmegváltás, Hammer Vilmos ravatalára szánt koszorúmegváltás címen a Szeretetház javára Eisler Ede 100 lejt adományozott.**

— **Tekeverseny a vasárnapi garden party.** Vasárnap rendezi a tornaegyesület nagyszabású kertünnepélyét az ujaradi Tündérkertben. A műsor egyik kiemelkedő száma a tekeverseny, amelyen egyesületi és egyéni sülentekivüliek is részt vehetnek. Egyéni minősítés, minden három dobásból 13 fa díjazva jubileumi érmeikkel. A verseny kezdete reggel 9 órakor. A délutáni ünnepély látványosságai: tombola, néger ütés, 11-es rugás, szegbeverés, Éva a paradicsomban stb. A szabad színpadon mindenki felléphet. Ének- és szonesszámok, világhírű fakir, a tornászok akrobatikus mutatványai stb. Délután és este tánc. Belépődíj 12 lejt.

Hammer Vilmos temetése

Csütörtökön az aradi ortodox zsidó temetőben délután fél 7 órakor nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Hammer Vilmos ismert aradi műszerkereskedőt. Hammer Vilmos hosszú ideig betegeskedett s Algyógyon keresett gyógyulást, azonban néhány nappal ezelőtt állapota annyira rosszabbodott, hogy orvosi tanácsra Aradra szállították, ahol csütörtökre virradó éjszaka meghalt.

Hammer Vilmos temetésén, amelyen a barátok, rokonok és ismerősök tömege vett részt, Schick temesvári ortodox főrabbi tartott mélyen megindító gyászbeszédet.

Másfélmillió dollárral akarják szanálni a Metropolitan Operát

Világszenzációt kelt, hogy a newyorki Metropolitan Opera, az újvilág leghíresebb zenéi intézménye, nehézségekkel küzd. A Metropolitan Opera válsága tulajdonképpen 1932-ben kezdődött, amikor a gazdasági viszonyok alakulása súlyos nyomokat hagyott az opera költségvetésében és az akkor előállott deficitet csak különböző pénzügyi tranzakciók segítségével sikerült eltüntetni, illetőleg az elkövetkező évekre felosztani.

Most azonban — newyorki hírek szerint — a Metropolitan Opera helyzete ismét súlyosabbá vált, aminek az az oka, hogy az Opera jelenleg csak bérlő az az helyiséget, amelyben az előadásokat tartja. Ez a bérlés rendkívül nagy terhet ró az Operára, úgyhogy szakemberek szerint addig nem is lehet végleges szanálásra szó, amíg az intézetet saját épületéhez nem juttatják. A terv most az, hogy társadalmi gyűjtést rendeznek és az így befolyó összegből megveszik azt a házat, amelyet az Opera ma is bérel. Remélik, hogy a gyűjtés eredménnyel jár, azonban vannak pesszimisták is, akik azt hangoztatják, hogy a mai viszonyok között rendkívül kérdéses a házvételhez szükséges másfél millió dollár előteremtése.

— ZÜRICH I TÖZSDEZÁRIAT. Páris 11.74. London 20.75. Newyork 443.18. Brüsszel 75.30. Milánó 23.32 és fél. Amszterdam 236.80. Berlin 177.80. Szófia 5.19. Prága 15.15. Varsó 83.50. Belgrád 10.00. Bucaresti 3.25.

— Zsiletpengék „pihenése”. Mindenki előtt, aki bñborotválóg készüléket használ, ismeretes, hogy a borotvapengék hosszabb pihenő után ismét használhatóvá válnak. Ennek a magyarázatát pontosan nem ismerik még, de feltételezik, hogy a levegő hatása következtében válik ismét éleesebbé a penge. Egy német szaküzem kis, levegőt átengedő-kazettát szerkesztett, amelybe a használt pengéket elhelyezik ahol azok „pihennek”. A kazetta alsó részén azután a legrégebben félretett pengét bizonyos idő után előveszik és az ismét használható. Ezt a praktikus kis kazettát az ideai Jrcsei őszi mintavásáron (augusztus 27—31.) mutatják be elsősorban.

— 20 napos kerékpáros turát rendez az ATF (SGA) Erdély körül cca 1200 km. utvonalon Brassó, Gvilkosb, Kolozsvár, Nagyvárad felé. Érintve közben a legszebb fűrdőhelyeket, gyalog a Glück-féle autós csoporttal a Negoira, 2544 m. Nagykőhavasra 1620 m. Egyesköre, 1708 m. Városszerte nagy érdeklődés mutatkozik eme olcsó kerékpáros tura iránt, melyre minden felvilágosítást megad a vezető Bodnár László a klubhelyiségben, naponta este 7—8 óra között.

Poloskák van? forduljon bizalommal Lovas lakástisztítóhoz, akinek 38 éves munkája igazolja annak 100 százalékos kiirtását. Str. Oituz 111.

— Rendőrségi hírek: Cristea Stefan, Pona Ioan Russu-ucca 5. szám alatti aradi lakos a rendőrség bünyüi osztályánál feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik 25-én zsehéből egy, 480 lei készpénzt és egyéb fontos iratokat tartalmazó tárcát elloptak. — Onciu Alexandru feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik 23-án délután 4 órakor Russu Sirianu-ucca 12. szám alatti lakásának pincéjébe behatoltak, ahonnan két sonkát és három darab szalonnát elvittek. — Babos Erzsébet, Cantacuzino-ucca 49. szám alatti aradi lakos feljelentést tett, hogy 20-ikáról 21-ikére virradó éjjel betörték lakásába, ahonnan egy 600 lei értékű ébresztőórát vittek el. A rendőrség a fenti ügyekben megindította a nyomozást. — Löszinger Mária, Cheorghe Ionescu-ucca 9. szám alatti aradi lakos jelentést tett a rendőrségen, hogy 20 éves fia, Löszinger György 20-án elment otthonról és azóta nyoma veszett. Az eltűnt fiu kézrekerítésére megindult a vizsgálat.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

WEISZ gyógyszerár, Piata Avram Iancu 12.
IANKA gyógyszerár, Bulev. Reg. Ferdinand
Dr. DICK gyógyszerár, Str. Mărăsesti 1.

— Elítélték 18 buhusi fiút és leányt erkölcstelen fűrdőruha miatt. Buhus, Gheorghe Anghenie járásbíró a Bistrita partján sétálva ahol a buhusi ifúság fűrdőzni szokott, megállapította, hogy a fűrdőzők, fiúk és lányok egyrésze nem rendelkezik az előírt fűrdőruhával. A járásbíró eljárás indított tízenyolc személy ellen, akiket ezer lei pénzbüntetésre ítelt. A büntető törvénykönyv 591 paragrafusa értelmében, amely a közérköles elleni kihágásokról intézkedik. A bíró előtt a kihágók így védekeztek: „Ez a divat mostan”. Az elítéltek fellebbeztek.

HOLLAND-AMERIKAI HAJÓZÁSI VÁLLALAT

aug. 1-től új helyiségébe költözik:
Bulev. Regele Ferdinand 9.

— A tornaegyesület turista-osztálya által aug. 5—20-ig rendezendő erdélyi autó-körtúra még 3 hely szabad. Az aug. 5—20-ig tartandó Fekete-tengeri idő-lő-kirándulásra vendégeket is szívesen látnak. Jelentkezés az egyesületi helyiségben és a Foto Central-izletben, Eminescu-ucca 4. Augusztus 20-án autókirándulás Püspökfürdőre a hullámfürdőbe. Köött létszám, jelentkezéseket már most elfogadjuk.

A középkorból származó templom maradványaira és több sírbólra akadtak Nagyszentmiklóson

Temesvárról jelentik: Nagyszentmiklós fő uccáján építészeti okokból történt ásatás közben egy régi templom maradványaira akadtak, ahol több sírból is találtak emberi maradványokkal. Találtak azonkívül több érmet is, valamint egy latinnyelvű, Szent Agátához írt levelet egy könyörgést. Nagyon valószínű, hogy a lelet a középkorból származik. Az ásatásokat felügyelték és a leletről értesítették Miloia Ioachim dr. bánsági régészeti felügyelőt.

— Turisztika. Az Erdélyi Kárpát Egyesület Czárán-osztálya augusztus 20-án Czárán-émlékünnepélyt rendez Menyházában. Az ünnepélyre autocomiont indítunk. Jelentkezni a Foto Sportnál és Sándor I. és Tarsa-cégnél lehet. Figyelmeztetjük tagjainkat, kik szombaton a Negoia-turára indulnak, hogy a menedékházban csak az új igazolványok alapján kaphják meg a kedvezményt. Vasárnap reggel autocomiont indítunk Kaszojára.

Friss adatok a világ népeiről

Berlinből jelentik: A legutóbb megtartott népszámlálás adatai szerint Németország lakosainak a száma 79.6 millió. Ebben bentlakókat a cseh-morva protektorátus, sőt a Memel-vidék lakosainak a száma is.

Igy tehát Németország a második helyet foglalja el Európa államainak sorában népesség szempontjából.

Az első Oroszország 173 millió lakossal, a harmadik Anglia 47 millió lakossal, negyedik Olaszország 44. ötödik Franciaország 42. hatodik Lengyelország 35 millió lakossal. Az Egyesült-Államok lakosainak száma 121 millió, Kínáé pedig 473 millió.

Élénk érdeklődés a színház péntek esti zóna-előadása iránt

„A hölgy hozzám tartozik“ nagysikerű operett 17 és 27 leles helyárrakkal

A színtársulat pénteken este Pierre Weber és Eisemann Mihály „A hölgy hozzám tartozik“ című nagysikerű operettjét hozza színre a kitünően bevált zóna-előadásban, 17 és 27 leles helyárrakkal. A rendkívül mulattató, remek muzsikájú operett főszerepeit Paov Elia, Vargha Ilona, Palucz Vilma, Raina Babi, Kemény Juci, Tarnay József, Mihályi Károly, Sugár Jenő, Lukács Ede, Berengh Béla, Fehér Tibor stb. játsszák. Az előadás iránt élénk érdeklődés nyilvánult meg. Jegyek elővételben Oláh Sándor főtéri könyvesboltjában, este a színházban.

* Felhő Ervin alakítja a „Kávé habbal“ c. operett főszerepét. Szombaton este lesz a „Kávé habbal“ című. Budapesti nagy szériát elért és rendkívüli sikert aratott operett bemutatója, amelynek érdekessége az, hogy a főszerepet Felhő Ervin, az aradi közönség régi kedvence alakítja. A szerep bőséges alkalmat ad arra, hogy a kitünő komikus humorát és kivételes alakító-készségét csillogtassa. Bizonyos, hogy a „Kávé habbal“ c. operett, amelynek megszólván minden mondata színporkázóan szellemes és ötletes, zenéje pedig csupa slágermuzsika, Aradon is nagy sikert fog elérni. A kitünő operett vasárnap este is színrekerül ugyancsak Felhő Ervinnel a főszerepben.

* Nagyban folynak a Szendrey Mihály-bucsuést előkészületek. Idősebb Szendrey Mihály augusztus 1-én tartja utolsó fellépését, amelynek során Pierre Weber végtelenül szellemes vigjátéka, a „Titok“ kerül színre. Szendrey Mihály ebben a szerepében legjobban alakítását eleveníti fel. A bucusiáték előkészületei nagyban folynak és olyan remek előadás lesz, amilyenre régen volt példa. Jegyek elővételben már kaphatók Oláh Sándor főtéri könyvesboltjában.

Királyi kegyelmet kért a halálraítélt kolozsvári rablógyilkos

Annak az új büntetőtörvénykönyvi rendelkezésnek alapján, mely a halálbüntetést előírja, nemrégiben Kolozsváron golyó általi halálra ítélték Gabor Pál, 53 éves, szilágymegyei csavargót aki meggyilkolta és kirabolta özvegy Killin Mihályné dugszdak kolozsvári háztulajdonosnőt. Gabor a legfelsőbb Semmitőszékhez fellebbezett a halálbüntetés ellen és Bucurestiből ma érkezett le ügyében a végleges döntés. A Semmitőszék a halálbüntetést jóváhagyta. Amikor ma közölték Gaborral a helybenhagyó döntést, áuitan esett össze és aml kor magához tért, kijelentette, hogy kegyelemért Ófelségéhez fordul. Nyomban ezután a soros ügyészt arra kérte, hogy küldjön papot a cellájába, hogy könynyítsen lelkiismeretén. Gobort már a mai napon át szállítják Nagyenyedre és tekintve, hogy a törvény rendelkezéseinek értelmében Ófelsége három nap alatt dönt a kegyelmi kérvény felett, ha ez elutasító, akkor már Nagyenyeden meg is történik Gabor kivégzése.

Aki kövülcsoznakázza

Érdekes világiáró érkezését várják Bucurestiben

BUCURESTI. Ravenhart, a neves világiáró augusztus elsején csolnokon érkezik Lengyelországból Romániába. A híres világiáró csolnokon végighalad a Nistrun és személyében arról nevezetes, hogy Európa, Ázsia, Afrika és Északamerika legtöbb folyóját bejárta csolnakiával. Ravenhart egy hónapig tartózkodik Romániában és ez alatt anyagokat gyűjt benyomásairól, amelyeket az angolszász sajtóban fog közölni, sőt az a terve, hogy egy kötetet is jelentet meg Románia természeti szépségeiről, a Nistru völgyéről, a Duna völgyéről, valamint azoknak a folyóknak a völgyéről, amelyek a Dunába ömlenek. A külföld minden bizonnyal fel fog figyelni e beszámoló révén a romániai sporthalászás szépségeire.

— A Hakoah turistaszakosztálya vasárnap, 30-án könnyű turát indít a glogováci erdőbe. Találkozás reggel 8 órakor a Kulturpalota előtt, érkezés este 8 órakor.

— Stefan Zweig: „Nyugtalan szív“. Stefan Zweig új könyve társadalmi regény, egy karriernek és egy tragikus szerelmnek a története. Sorsok töltnak föl a társadalom legalsó mélységéből és bukának alá: beteg, patológikusan alászínezett viszonylatok szövődnek és ragadnak ellenállhatatlan erővel romlásba az érzések viharától rángatott áldozatokat. A sors kegyéből és egyéni gyűszűségéből dominumok urává és előkelő név hordozójává ugrott úgynök és nyomorék lánya, ennek a hadnaggyal való végzetes szerelme és a tragikus megoldás mely elől a elkiismeretétől kintott férfi a háború forgatagába menekül, nagyszerű jelenetekben vonul fel előttünk a békebeli polgári és katonai világ és társadalom színes életének rajzával. Finom lélektani meglátások jellemzések, érdekes helyzetek és történések ragadnak magával az olvasót s az események gazdagsága az egésznek lázas levegője méltó keretet kap a kitünő felépítési regény-szerkezetben és a csillogó megírásban, amelynek Stefan Zweig világhírű műtere. Stefan Zweig: „Nyugtalan szív“ című műve az Athenaeum nagyregény sorozatában jelent meg. (Pld. Zilahy Lajos: A földönfutó város 178.— lei. Zilahy Lajos: A fegyverek visszazéneke 178.— lei. Elmer Rice: New-York regénye 238.— lei. Molnár Ferenc: Őszi utazás 178.— lei stb. stb. Legközelebb megjelent kötet: Passuth László: Főisten siratja Mexikót 178.— lei). Stefan Zweig: „Nyugtalan szív“ a világhírű szerző legújabb munkája. 350 lap egészvászonkötésben 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagendál, Kolozsvár. Kérje az Athenaeum-újdonságok teljes jegyzékét.

Az aradi villanytelep

40

munkást keres

a július 31-én kezdődő kábellefektető munkálatokra. A munkások jelentkezhetnek pénteken és szombaton a villanytelep Radnai-uti irodájában.

SPORT KÖZLÖNY

Venus—AMTE (AMEFA) mérkőzéssel augusztus 27-én kezdődnek a nemzeti bajnokság küzdelmei

November 27-én játszik az utolsó őszi fordulót

A nemzeti bajnokság őszi fordulójának sorolását megejtették és a bajnoki küzdelmek augusztus utolsó vasárnapján kezdődnek és november 19-én érnek véget. Az első fordulón Aradon a Venust látják vendégül a piros-feketék és a teljes őszi műsor a következő:

Augusztus 27: AMTE (AMEFA)—Venus, Unirea Tricolor—Victoria, Sp. Studentesc—CAMT, Ripensia—Juventus, Carpati—UDR, Rapid—Gloria CFR, v. Mures.

Szeptember 14: Unirea—Tricolor—Carpati, Juventus—Sp. Studentesc, Victoria—Venus, CAMT—AMTE (AMEFA), Gloria CFR, v. Mures—Ripensia, UDR—Rapid.

Szeptember 17: Sp. Studentesc—Gloria CFR, v. Mures, Rapid—Unirea Tricolor, Venus—CAMT, Carpati—Victoria, AMTE (AMEFA)—Juventus, Ripensia—UDR.

Október 1: Unirea Tricolor—Ripensia, Juventus—Venus, Victoria—CAMT, Gloria CFR, v. Mures—AMTE (AMEFA), UDR—Sp. Studentesc, Carpati—Rapid.

Október 8: Sp. Studentesc—Unirea Tricolor, Rapid—Victoria, Venus—Gloria CFR, v. Mures, AMTE (AMEFA)—UDR, Ripensia—Carpati, és

CAMT—Juventus.

Október 15: Unirea Tricolor—AMTE (AMEFA), Rapid—Ripensia, Victoria—Juventus, Gloria CFR, v. Mures—CAMT, UDR—Venus, Carpati—Sp. Studentesc.

Október 26: Sp. Studentesc—Rapid, AMTE (AMEFA)—Carpati, Venus—Unirea Tricolor, Juventus—Gloria CFR, v. Mures, Ripensia—Victoria, CAMT—UDR.

Október 29: Unirea Tricolor—CAMT, Rapid—AMTE (AMEFA), Victoria—Gloria CFR, v. Mures, UDR—Juventus, Carpati—Venus, Ripensia—Sp. Studentesc.

November 5: Venus—Rapid, Juventus—Unirea Tricolor, Sp. Studentesc—Victoria, AMTE (AMEFA)—Ripensia, CAMT—Carpati, Gloria CFR, v. Mures—UDR.

November 12: Unirea Tricolor—Gloria CFR, v. Mures, Rapid—CAMT, Sp. Studentesc—AMTE (AMEFA), Victoria—UDR, Carpati—Juventus, Ripensia—Venus.

November 19: Juventus—Rapid, Venus—Sp. Studentesc, AMTE (AMEFA)—Victoria, CAMT—Ripensia, Gloria CFR, v. Mures—Carpati, UDR—Unirea Tricolor.

A Gloria vezet az oldboys-bajnokságban

A Szabljóczky-vándordíjas oldboys-bajnokságban hétközben két mérkőzést bonvolítottak le és a Gloria 3:0 arányban győzött a Hakoah ellen, az AAC (CAA) pedig 4:1 arányban győzte le a tornászokat. A bajnokságban most a Gloria vezet és a sorrend a következő:

1. Gloria	5 4 - 1 19 5 8
2. AAC (CAA)	5 4 - 1 14 6 8
3. AMTE (AMEFA)	4 3 1 - 7 2 7
4. ATE (SGA)	5 3 - 2 11 10 6
5. Astra	4 1 1 2 4 6 3
6. Hakoah	6 - 3 3 7 16 3
7. Tricolor	4 - 2 2 3 11 2
8. Vulturul	5 - 1 4 7 16 1

Szombaton kezdődnek meg a Horthy-kupa vízpoló küzdelmei

Doentinchem. A kis hollandiai városkában szombaton veszik kezdetüket az Európabajnokságnak tekinthető Horthy-kupa vízpoló küzdelmei, amelyen hat ország: Belgium, Franciaország, Hollandia, Magyarország, Németország és Olaszország vesznek részt. A verseny program beosztása a következő:

Julius 29-én: Magyarország — Hollandia, Franciaország — Belgium, Olaszország — Németország.

Julius 30: Magyarország — Olaszország, Hollandia — Belgium, Franciaország — Németország.

Augusztus 1: Hollandia — Franciaország, Belgium — Olaszország, Magyarország — Németország.

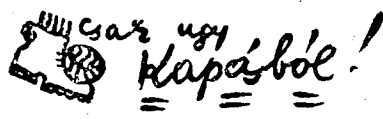
Augusztus 2: Franciaország — Olaszország, Magyarország — Belgium, Hollandia — Németország.

Augusztus 4: Hollandia — Olaszország, Belgium — Németország, Magyarország — Franciaország.

O A Gloria CFR a vasárnapi Mures elleni mérkőzésig Szászrégenben üdül. Az egyesület vezetősége 10—10 ezer lei pénztartalmat és 25 százalékos fizetés-emelést ajánlott fel a csapat tagjainak, ha kiverekedik az A) ligába jutást.

O Román teniszjátékos sikere Angliában. Tănăsescu, a kiváló román teniszjátékos — mint ismeretes — Keletanglia bajnokságain is részt vesz, melyen kiválóan szerepel. A férfিয়েs elődöntőjében Motramot 6:2, 6:1-re győzte le és a döntőbe került, melyben ellenfele Deloird lesz. A Cheltenhamban rendezett versenyen viszont Hamburger és M. Badin vereséget szenvedtek a férfিয়েs elődöntőjében.

O Három hélig tart az ifjusági játékosok brassói edzőtáborozása. Megirtuk, hogy az ország ifjusági játékosait közös táborba vonják Brassóba. Az edzőtábor augusztus 1-én nyílik meg és három hélig tart. Mindenki kerület 11—11 játékosot küld a táborba. A szövetség most körlevelet intézett a kerületekhez, hogy haladéktalanul küldjék el a játékosok névsorát. A játékosoknak teljes felszereléssel kell jelentkezniük a táborban, amelynek színhelye az ipari liceumban lesz. Az edzőtábor Marinescu Gabriel tábornok, a szövetség elnöke is meg fogja látogatni.

A Gloria CFR—Mures minősítő mérkőzés második „kiadását” Marosvásárhelyen vasárnap Xian-do Denis vezeti, továbbá két semleges határbíró is delegáltak Spornic (Segesvár) és Tănase (Nagyszében) személyében.

Augusztus 8-ára tervezik azt a Comitetul Federal-ülést, amelyen szóba kerül a nemzeti bajnokság beosztása. Ezen az ülésen természetesen már csak az 1940—41. évi beosztással kapcsolatban hoznak döntést.

Varjassal kapcsolatban rövidesen befejeződik a tárgyalások és a kilövő aradi hátvédjátékos a Juventus-hoz kerül. Ugyancsak a Juventus kívánja szerződtetni Bajusz, a Kinizsi (Chinezul) ióképességű csatárát.

A francia atletikai bajnoki versenyen csak egy kiemelkedő eredmény adódott és pedig Wirtz javította meg 5196 cm.-re a kalapácsvető csúcsteljesítményét. 16 még Balezso 735 cm.-es távolugró eredménye.

Juhászt szerződtette a Venus

Bucuresti. Juhász, a NAC (CAO) sokszoros válogatott középfedezete a Venus csapatához szerződött. A nagyváradi egyesület már ki is adta Juhászt az országos bajnokcsapat részére és így a Venus megoldotta régóta vajdudó középfedezet-problémáját. A Venus egy külföldi játékost is akar szerződtetni a prágai Szeneczký személyében, akivel a tárgyalásokat megkezdtek. Amennyiben sikerül a kitűnő cseh játékost megszerezni, akkor a Venus csatársora összel a következő összetételű lesz: Orza, Ploesteanu, Szeneczký, Bodola, Ene.

O PROPAGANDA BIRKOZÓ. ÉS SÜLYEMELŐ-BEMUTATÓT RENDEZ A HERCULES A Hercules sportegyesület vasárnap, július 30-án délután 5 órai kezdettel a Calvin-uccában levő Perényi-féle vendéglő helyiségében teljes gárdával nagyszabású birkozó- és súlyemelő-bemutatót rendez. Különösen nagy érdeklődés előzi meg Bural mesternek egyedülálló súlyemelő teljesítményeit. A belépés díjtalan.

O A Románia körül és a Balkán kerékpárverseny előkészületeit megkezdte a szövetség. Még nem lehet tudni, hogy mely országok versenyzői vesznek részt a versenyen. A meghívottak között vannak az olasz „portelholovagok” is.

O A temesvári CFR tekecsapata vesz részt a Prietenii pályaváto tekeversenyén. Mint már megirtuk, szombaton és vasárnap rendez meg pályaváto tekeversenyét a Prietenii, melyen az összes aradi tekeegyesület csapatai és egyéni versenyzői indulnak. Mint értesülünk, a Prietenii-nek sikerült a kiváló játékosokból álló temesvári CFR csapatát vendéglátóira megnyernie ezzel újabb lehetőséget nyújt tekezőinek, a temesváriakkal való versengésre.

Az arányszám ügye a B. F. előtt

Bucuresti. A Biroul Federal tegnap összeült, hogy határozzon a 6:5 arányszám ügyében. Ugyanis a szövetségnek van egy határozata, amely szerint a következő bajnoki szezonban minden A. divíziós egyesület hat etnikai román köteles szerepelnie a csapatban. A Biroul Federal nem hozott döntést ebben az ügyben, hanem úgy határozott, hogy átteszi ennek a kérdésnek a tárgyalását a Comitetul Federalhoz, amelyet augusztus első felében hívnak össze.

A Ferencváros változtat, az Ujpest — változatlan a vasárnapi második KK döntőre

Budapest. A vasárnapi második KK döntőre folytatják előkészületeiket a csapatok és míg az Ujpest nem változtat a győztes együttesen, addig a Ferencvárosban alighanem jelentős változások lesznek. Mindhárom csapatrészen terveznek változást és pedig olyképpen, hogy Polgár és Kiszely ismét bekerülnek a csapatba. Polgár vagy hátvédet vagy pedig középfedezetet játszik, Kiszely pedig visszafoglalja helyét a balösszekötő posztján. Arról is szó van, hogy Pósa lesz a balfedezet, ez esetben Lázár jobbszélre kerül. Valószínűleg tehát így áll fel a zöld-fehér csapat az Ujpest elleni mérkőzésre:

Háda — Polgár, Szojka dr. — Magda, Sárosi III, Pósa — Lázár, Toldi, Sárosi dr., Kiszely, Gvetvai.

ÚJ KÖNYV

„TÜZES TRÓN”

KÁROLY SÁNDOR ÚJ REGÉNYE

Az olvasóközönségnek nem kell bemutatnunk Károly Sándort, aki regényeivel és szindarabjaival tette ismertté és népszerűvé nevét. Egy-egy munkáját így az „Az 500-ik emelet” című regényét is több nyelvre lefordították. Többi művel így az „En vagyok az út a hazugság”, a „Láng”, a „Hetven egy szobában” erőteljes felkészültséggel megírt regények, amelyek bizonyonnal jelölték ki Károly Sándor felfelé ivelő útját az érvényesüléshez és az elismeréshez. A mondanivalók értéke, a gazdag meseszöveg, a választékos stílus, főként pedig az ébészeli készség a vérbeli író igazolják.

Károly Sándor a közelmúltban fejezte be új regényét, amit most egy budapesti könyvkiadó vállalat vett meg és rövidesen sajtó alá rendez. A regény, amelynek szimbolikus címe „Tüzes trón”, a mai Prédéllyel foglalkozik helyesebben a cselekmény 1931—1937-ig folyik és egy erdélyi család elhullását, tragédiáját és újbóli magaratálását eleveníti meg, azzal a drámai erővel frissességgel és gyors perdüléssel amely Károly Sándor írásait annyira jellemzi. A „Tüzes trón” azt jelképezi, hogy mindmáig tüzes trónon ülünk és mindmáigunk fején tüzes korona izzik, azonban nem szabad hitünk elveszítünk biznünk kell, mert csak így juthatunk el önmagunkhoz. A mondanivalók mélysége és örök igazsága meggyőző erővel hat Károly Sándor írásán keresztül. A regény forró cselekménye Marosvásárhelyen és környékén továbbá a gvergyói erdővidéken és a régi királyságban játszódik le ahol a szerző hónapokat töltött. Tehát volt ideje és alkalma tanulmányozni regényalakjainak sorsát és jellemét.

A regényre két előkelő budapesti könyvkiadó is igényt tartott: a Singer és Wolfner és a Pantheon. Károly Sándor a Pantheonnak kötötte le regényét, mert ez a nagy hírű könyvkiadóval korábbi művét is kiadta. A Pantheon igazgatósága nagy sikert vár Károly Sándor új regényétől, amelyet az utóbbi évek egyik legértékesebb és legművészebb írásának tartanak. Maga Károly Sándor is a „Tüzes trón”-t tekint a legnagyobb írói alkotásának. A közel négy százoldalas mű összel, októberben vagy novemberben jelenik meg a budapesti könyvpiacra.

— André Maurois: A varázsló, vagy Chateaubriand élete. Az életrajzi regény kiváló francia mestere a francia romantikus irodalom megteremtőjéről, erről a különös, ezerarcú emberről írt könyvet Chateaubriand, a világirodalom egyik legizgalmasabb, legérdekesebb alakja, valószínűleg regényhős élettörténete kiválóan alkalmas arra, hogy lebilincselő, a regény érdekességével határos könyv szülessék belőle. Mauroisnak ez sikerült is. F. végtelenül összetett lelket kiváló írási készséggel állítja elének az író pályafutásának mozzanatait, irodalmi műveinek születése megragadóan bonyoloznak ki ennek a könyvnek lapjain. Együttal pedig mély bepillantást nyerünk a XVIII. század végének és a XIX. század elejének francia irodalmi és társadalmi életébe. Maurois: A varázsló, vagy Chateaubriand élete című mű az Athenaeum életregény-sorozatában jelent meg. Megelőző kötetek: Emil Ludwig: Roosevelt, Emil Ludwig: Kleopátra, Frank Thiess: Csuzima, Sackwill-West: Szent Johanna stb stb (Legközelebbi kötetek: Marcel Brion: Medici Lőrinc, Szentimre Jenő: Kőlcsey Ferenc). A kötetek 350—400 lapos nagy művek és kötetenként egészvászonkötésben ára 175.— lei minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje az Athenaeum-újdonságok teljes jegyzékét.

„Rettenetes meglepetésekre lehetnek elkészülve“

Drámai vallomások a „Thetis“ vizsgálóbizottság ülésén

Haldane professzor, a híres angol gázzakértő kipróbálta önmagán a Thetis áldozatainak szenvedéseit

Londonból jelentik: A „Thetis“ tengeralattjáró katasztrófáját vizsgáló bizottság legutóbbi ülésén drámai jelenetek játszódtak le. Ugyilátszik, az angol közvélemény sehogy sem tud belenyugodni 99 tengerészének elpusztulásába.

A tárgyalóbermet zsúfolásig megtöltött közönség visszafojtott lélegzettel leszte Ernest Franck Cox vallomását, Cox egy mentővállalat vezérigazgatója.

Amikor a vizsgálóbizottság elnöke elé lépett, egy tengeralattjáró hajó kis modelljét tartotta kezében.

A modell mindössze három láb hosszú volt.

Amikor hallottam a katasztrófáról, kezdte vallomását Cox — azonnal telefonáltam az illetékes köröknek. Elmondtam, hogy rendelkezésükre állok, mégpedig teljesen díjtalanul.

— Mi az ön véleménye a „Thetis“ elsüllyedéséről? — kérdezte az elnök.

— Erre vonatkozóan nekem nagyon határozott véleményem van. El lehetett volna kerülni a „Thetis“ katasztrófáját, ha megfelelő elővigyázati intézkedéseket foganatosítottak volna. Ebben a tekintetben olyan tárgyilagosa a felfogásom, hogy a következőket merem mondani: A magam költségén felszerelnék tengeralattjárókat bizonyos készülékekkel és

ezek azután teljesen lehetetlenné tennék a Thetis katasztrófájához hasonló szerencsétlenségeket.

Cox ezután elmondta, hogy a „Thetis“ embereit csak úgy lehetett volna megmenteni, ha nyílásokat vágnak a hajón és azokon keresztül — rájuk illő készülékekkel — kiszabadítják a buvárhajóba zárt embereket.

— Ezt bizony meg lehetett volna tenni, — folytatta Cox — én nem is értem, miért nem tették meg. Különbösen azt is gondolom, hogy itt még rettenetes meglepetésekre lehetnek elkészülve.

E szavaknál félbeszakította az elnök. — Ne felejtse el, ön itt tanu, ne éljen ilyen erős kifejezésekkel, mint „rettenetes meglepetések“. Cox annyira indulatba jött az elnök megjegyzésére, hogy összecsomagolta iratait, felkapta a buvárhajó modelljét és eltávozott a teremből.

Haldane professzor légmentes acélkamrába zárkózik

A tárgyalás tizenegyedik napján páratlan érdekességű tanuvallomás hangzott el. Haldane professzor, a világhírű gázzakértő, aki legutóbb Madridban töltött néhány hónapot és a spanyol polgárháború alkalmából katonai szempontból fontos kutatásokat végzett, tett tanuvallomást. Haldane professzor a londoni egyetem tanára és kutatásai a gázok terén világhírűek. Haldane kísérleteket végzett önmagán, hogy megállapítsa, milyen körülmények között pusztultak el a tengeralattjáróban bezárt matrózok. A fantasztikusan érdekes kísérletek lefolyását Haldane a következőkben írta le:

— A lehetőség szerint olyan összetételű levegőt igyekeztem összeállítani, mint amilyen a katasztrófát követő nap tíz óra tájban uralkodhatott a tengeralattjáró belsejében. Ki akartam kutatni milyen állapotban lehetnek azok az emberek, akik hosszú időn keresztül szén-dioxid fertőzött levegőt szívnak és utána hirtelen oxigént lélegznek be a Davis légzőkészülék segítségével. Azt is ki akartam vizsgálni, milyen hatása lett volna ezekre az emberekre annak, ha a romlott levegőbe hirtelen tiszta levegőt eresztünk. A kísérlethez 14 és fél órára légmentesen elzárt acélkamrába zárkóztam.

Haldane elmondta, hogy tizenkét éves korában szállt le először a tenger színe alá tengeralattjárón. A kísérleteket július 13-án kezdte el, miután a kísérleti kamrában mesterségesen elrontotta a levegőt. Este tíz órakor lépett be hat és fél láb széles és hat láb magas kerek kamrába, amelynek köbtartalma 205 köbláb volt. A kamrába lépve azt a levegőt kezdte belélegzeni, amely valószínűleg azonos összetételű volt, mint a Thetis belsejében lévő levegő este tíz órakor, tehát nyolc órával a katasztrófa után.

Kisebbségi megfigyelésekkel reggel félkilencig aludtam. — mondtta Haldane professzor — amikor felébredtem megállapítottam, hogy mintegy 4,7 százalékos szén-dioxid volt a levegőben, de tekintve a Thetis belsejében uralkodó légköri nyomást, ez megfelel mintegy 5 százalékos szén-dioxid tartalomnak. A Thetisben uralkodó levegőviszonyokat a négy életbenmaradt tengerész vallomása alapján állapítottam meg. Az egy-egy romlott levegőben időről-időre analízist készítettem, de eredményeim különböztek a kamrán kívül dolgozó asszisztensem eredményeivel. Az utóbbiak biztosan pontosabbak voltak, mert a rossz levegő nagymérték-

ben befolyásolja az ember szellemi képességeit.

— Délután tízenegy órakor nagyon illegetem. A fejem kezdett fájni és szememet sértette a fény, amely a kamra üveglakán hatolt be. Egyik segédem elmondotta, hogy leheveredtem és zsebkezdőt terítettem a szememre és arról panaszkodtam, hogy a fény sérti a szememet de azt ízentem ki, hogy egyébként jól vagyok. Tizenegy óra után a tünetek egyre súlyosabbak lettek. Félegy óra tájban Oram kapitány (aki elsőnek menekült meg az elsüllyedt tengeralattjáróból), benézett a kamra üveglakán és telefonon keresztül néhány szót váltottunk. Igen nagy erőfeszítésbe került, hogy felálljak és felvegyem a telefonkagylóját. 12 óra 40 perckor, miután 14 és fél órát töltöttem a kamrában, kijöttem. Kinn Oram kapitány fogadott és megállapította, hogy a rossz levegőben töltött órák láthatóan jobban megviseltek, mint a Thetis legénységét. Mindenesetre a legénységnek több mozgási tér áll rendelkezésre.

Kísérlet a Davis-készülékkel

— Mikor kiértem a kamrából, felvettem a Davis légzőkészüléket. Egy vagy két percig nyugodtan lélegeztem. Amikor egyszerre hányságot fogott el. Nem mondom, hogy kénytelen voltam a légzőkészülék csővét kirántani szájamból, de mindenesetre gépiesen ki-

A mentőkamrában pusztult négy matróz halálának magyar ázata

Az elnök kérdésére Haldane kijelentette, hogy az a négy ember, aki a megmenekült Arnold fűtő szerint a hajó mentőkamrájában megfulladt, azért pusztult el, mert hányságot görcsöt kapott, mikor a tengeralattjáró romlott levegője után hirtelen tiszta oxigént kezdett lélegzeni a Davis-készüléken keresztül. (Emlékeztet, hogy miután Oram kapitány és Woods hadnagy a mentőkamrán keresztül megmenekültek, négy ember foglalt helyet a kamrában. A vizet a kamrába eresztették és a tengeralattjáróban várták, hogy a négy ember a tenger felé nyíló ajtón keresztül eltávozzon. Tizenöt percnél várakozás után sem történt azonban semmi. Kiszárították a mentőkamrát és kinyitották aajtáját; mind a négy ember halott volt és a Davis-légzőkészülék csőve ki volt tépve szájukból).

— A megoldás az volna, — magyarázta Haldane professzor — hogy hasonló esetben mielőtt valaki a Davis-készülékkel menekülni készül, mintegy háromnegyedórán keresztül fokozatosan hozzászoktassa szervezetét az oxigénhez és a szén-dioxid hiányához és csak akkor kísérelje meg a menekülést a mentőkamrán keresztül.

— Egy újabb kísérletnél 6,86% szén-dioxidot bocsátottam légmentes acélkamrába. Akkor már nagyon illegetem utasítást adtam, hogy óreseljenek friss levegőt a kamrába. Nagyon rosszul lettem és kénytelen voltam utasítást adni, hogy a friss levegőt zárják el. Ha levegőt lehetett volna szivattyúzni a Thetisbe, alighanem rossz hatást tett volna. Nehezen keveredek ugyanis a friss levegő a romlott levegővel, úgy hogy a cső közelében a legénység jobban érezte volna magát, távolabb tőle azonban a rossz levegő nyomása is

rántottam. Igen heves fejfájást is kaptam. Egyébként előző este nyolc óra óta egy falatot sem ettem.

A professzor kijelentette, hogy véleménye szerint a hánysáti görcs és a fejfájás nem annak következménye volt, hogy oxigént lélegzett be a Davis-készüléken keresztül, hanem annak, hogy a levegőben nem volt szén-dioxid. A levegő összetételének hirtelen megváltozása okozta a hányságot.

Mindjárt ezután újabb kísérletet hajtottak végre. A professzor és négy asszisztense zárták be magukat a kamrába, amely 5,55% szén-dioxidot tartalmazott. Meg akarták ugyanis tudni, hogy a romlott levegő után hirtelen beszívott oxigén hasonló tüneteket idéz-e elő másoknál is. Délután három órakor kezdtek szívní a romlott levegőt, amelynek szén-dioxid tartalma gyorsan növekedett.

— Tíz százalékkal növeltük a levegő nyomását, hogy jobban megfeleljen a Thetisben uralkodó feltételeknek. Félóra múlva némileg tisztítottuk a levegőt, de mikor kijöttünk, szén-dioxid tartalma 6 százalék volt. Többször közülük nagyon rosszul érezték magukat. Egyikünk leült a földre, hevesen lihegett és a fejét fogta. Egyikük sem hányságot, de mindnyájan nagyon gyengének érezték magukat. Ilyen körülmények között az embernek még az is nehezére esik, hogy felálljon. Az ember bizonyos mértékig elveszti uralmát nyelve felett és ha írnia kell, meglehetősen értelmetlen dolgok jönnek ki.

— A romlott levegő nagy hatást tesz a szellemi képességekre. Ezután mind a négy asszisztensem felvette a Davis-készüléket és oxigént kezdett lélegzeni. Egyikük heves fejfájást kapott 10 perc múlva, két másik ugyancsak nagyon heves fejfájásokról panaszkodott, a negyedik pedig ismételt hányságot, bár könnyű reggelije óta semmit nem fogyasztott. Késztelen, hogy az a három segédem, aki csak fejfájást kapott, megmenekülhetett volna a tengeralattjáró mentőkamráján keresztül, de a negyedik, amelyik hányságot pusztult volna.

emelkedett volna, úgy hogy az emberek még rosszabbul érezték volna magukat.

Haldane elmondta, hogy a szén-dioxid hatása „túl-ságosan elbűtította“, úgy hogy kénytelen volt kísérletét még egyszer megismételni, amikor Sir Leonard Hill, az ismert fiziológus figyelte meg viselkedését a légmentes kamra ablakán keresztül. Ez alkalommal egy legyező a behocsátott friss levegőt alaposan megkeverte a romlott levegővel, ilyen módon állapota rögtön javult.

„Hiszem, hogy az emberek lennének semmiféle komoly szenvedést sem álltak ki“

— Mintegy 12 órával ezelőtt hagytam el a kísérleti kamrát — fejezte be Haldane professzor — és még mindig nem érzem magam egészen jól. Feltételezem, hogy a bíróságot érdekelné, vajon milyen állapotban lehetnek a Thetis emberei. Én magam olyan levegőt szívtam a kamrában, amely valamivel rosszabb volt annál mint amilyen a Thetisben akkor uralkodott, mikor az utolsó menekülők elhagyták. Hiszem, hogy az emberek lennének semmiféle komoly szenvedést sem álltak ki. Alighanem a fejük fájt. Az egyre hevesebb illegetés határozottan kellemetlen, de nem hasonlítható ahhoz a türelhetlen érzéshez, hogy megpattannak az ember tödői, amit akkor érez az ember, ha élve eltemetik, vagy pedig komoly ellenállást leküzdve kell lélegeznie. Senkisémondhatná, hogy ez kellemes érzés, de nem lehet kioldásnak nevezni. Az emberek úgy érezték magukat, mint aki nagyon elfáradt igen súlyos fizikai munka után.

Minisztertanácsi jegyzőkönyv a buzakivitel szabályozásáról

Bucuresti. A buzakivitel szabályozására vonatkozólag a hivatalos lap július 25-iki számában a következő minisztertanácsi jegyzőkönyv jelent meg:

Bármilyen minőségű buza kivitelénél, július 17-ike és szeptember 30-ika között, az áru ellenében kapott deviza 30 százalékát szabad forgalomban való értékesítés végett az exportőrök rendelkezésére bocsátják. Az exportőrnek azonban igazolnia kell, hogy a buzáért a termelőnek a hivatalos árat megfizette. Ez a kedvezmény csak a szabad valutájú államokba szállított buzaexportra vonatkozik.

A kiviteli jutalmat legalább 75 kilogramos buzánál, 8000 leiben állapították meg tíz tonnás vagononként. Amennyiben a buza 75 kilónál könnyebb, minden kilónyi súlycsökkenés után egy százalékkal csökkentik a kiviteli jutalom összegét.

Ama buzaészletek után, amelyek július 17-én a kereskedők tulajdonában voltak és a jelen minisztertanácsi jegyzőkönyv életbe léptetésétől számított hét nap alatt a megyei buzaértékesítő hivataloknál bejelentést nyer-

nek, vagononként 4000 lei kiviteli jutalmat folyósítanak. Ez a jutalom azonban csak az augusztus 31-ig kivitelre került áru után jár. Ezeknél a buzaértékesítőknél a kereskedőnek nem kell igazolnia, hogy a hivatalos árat a termelőnek megfizette.

Az 1939. július 10. és 16-ika között exportált buzamennyiségek után szintén 4000 lei kiviteli jutalmat fizetnek.

Amennyiben valamely külállammal kötött kereskedelmi szerződés a buzakivitel jutalmát is szabályozza, a jutalom megállapítása és folyósítása tekintetében nem az általános rendelkezések, hanem ezek a kereskedelmi szerződések irányadók.

Szabadzónát kapott Litvánia a memeli kikötőben

Kaunas. Ma megkötötték a német-litván szerződést, amely Litvániának szabadzónát létesít a memeli kikötőben.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Tűzifa- és kőolaj-problémák, valamint a rosszul működő kliring-egyezmény a sinaiai román—magyar gazdasági tárgyalások napirendjén

Magyarországnak nincs már szüksége a romániai tűzifára és kőolajszükségletének jórészt saját termeléséből fedezi

Egyensúlyba kerül a két ország külkereskedelmi mérlege

Hivatalos jelentés szerint — amint már megírta az Aradi Közlöny — a román—magyar kereskedelmi és fizetési egyezmény megújítására vonatkozó tárgyalások megkezdését július 27-ére, csütörtökre tűzték ki. Ezeknek

a tárgyalásoknak döntő jelentőségük lehet a két ország egymásközötti gazdasági viszonyára.

Magyarország nemzetgazdasági helyzete ugyanis az utóbbi év folyamán nagy változásokon ment keresztül, amelyekhez alkalmaznia kell a külállamokkal megkötött kereskedelmi egyezményeit is.

A román—magyar kereskedelmi megbeszélések során elsősorban a magyar piac megváltozott felvevőképessége kerül majd szóba. Magyarország aligha fog többé Romániától tűzifát vásárolni

hisz ha ezt mégis megteszi, csak arra az átmeneti időre való vásárlásról lehet szó, amíg a kárpátaljai erdőségekből a kitermelés teljes lendülettel megkezdődik.

Ez a helyzet igen hátrányosan fogja érinteni az erdélyi tűzifatermelőket,

akiknek nagy kitermelt tételeit ezentúl csak a belföldi piacon lehet majd elhelyezni.

A másik kérdés, amelyet megvitatnak, a két ország közti fizetési rendszer módosítása. Ma az a helyzet, hogy a kliringrendszerrel egyik fél sincsen megelégedve. A romániai exportőrök állandóan arról panaszkodnak, hogy nem tudnak magyarországi követeléseikhez hozzájutni s emiatt — mint azt a faexportőrök is tették — csökkentik a magyar piacra irányuló kivitelüket. Így a tárgyalások során legfontosabb megoldásra váró kérdés annak a körülbelül 44 millió pengőnek, azaz 350 millió lejnek a kiegyenlítése, amely Románia javára mutatkozik a magyar kliringszámlán. Romániának a múltban is mindenkor volt követelvénye a Magyarországgal való fizetési mérlegben, de ezt a többletet rendszerint akár pénzügyi követelésekkel, akár iparvállalatok megvásárlásával, vagy más hasonló módon utólag kiegyenlítették. Ez alkalommal

az egyenleget nem lehetett likvidálni, mire a romániai exportőrök, akik közel feléve nem kapták meg a kívitt árak ellenértékét, beszüntették minden exportot Magyarországra.

Az új román—magyar gazdasági egyezménytől tehát nemcsak ennek a 350 millió lejnek a kifizetését várják román gazdasági körökben, hanem biztosítékot is arra, hogy a jövőben elkerülhető lesz a magyarországi követelések behajtásánál a mostanihoz hasonló kétségelem.

Magyar részről viszont azt hangoztatják, hogy a késedelmes fizetéseknek nem Magyarország, hanem maga a kliringrendszer az oka.

Míg ugyanis a romániai exportőr csak rövid lejáratra, vagy azonnali fizetésre szállít árut magyarországi üzletfeleinek, addig a magyar exportőr kénytelen hosszú lejáratu hitelt nyújtani romániai vevőinek. Minthogy pedig a kliringrendszer szerint a romániai exportőr csak akkor tud pénzéhez hozzájutni, ha a romániai importőr is kifizette tartozását, természetes, hogy a fizetések igen vontatótan történnek. Ezen

a hátrányos helyzetben magyar szakkörök véleménye szerint csak úgy lehetne segíteni, ha a két ország közötti fizetési for-

galomba bekapcsolnák a magánbankokat is, amelyek az ilyen hosszú lejáratu kihitelezéseket átvennék és leszámitolnák. Eképpen a romániai exportőr is hamarabb látná követeléseit.

A harmadik kérdés, amelyet most vitatnak meg a két ország kiküldöttei első ízben, a petróleum körül forog.

Magyarország ugyanis petróleumszükségletét a múltban nagyrésztben Romániától szerezte be és ezért erős devizával, vagy pedig különleges kompenzációval fizetett. Magyarország petróleumszükségletének jórészt saját termeléséből fedezi és így a román kőolaj behozatalára kisebb mértékben szorul rá.

Valószínű, hogy a román—magyar kereskedelmi forgalom, amely a múltban Magyarország részére mindig nagy hiánnyal zárult, lassan az egyensúly állapotába kerül.

Különben a Sinaiban tárgyaló magyar bizottság tagjai a következők: a bizottság elnöke Vlagár Ervin miniszteri tanácsos, tagjai: Lorx Tibor követségi titkár, Gévay Wolf Nándor, Mudrányi Ferenc, Zombory Nándor földművelési tanácsosok, a magyar Nemzeti Bank képviselője, Kvassai László, a nemzetközi Duna-bizottság magyar tagja, Vágó mérnök, Dürr Tibor dr., a magyar külkereskedelmi kirendeltség bucuresti-i vezetője, Sabjár Károly, magyar követségi titkár.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara gyűlési rendszert a hadfelszerelési alapra

Az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöke, Stefan Mateescu mérnök, csütörtökön délre értekezletre hívta össze az aradi és megyei szakmai szervezetek vezetőit, hogy megbeszéljék velük a hadfelszerelési alap javára indítandó gyűjtés propagandájának irányítását. Ez a hazafias megmozdulás seholsem annyira helyénvaló mint éppen itt, a veszélyeztetett határon. Éppen ezért Mateescu elnök kijelentette, hogy a mozgalomhoz csatlakozni kell valamilyen nyí városi és megyei kereskedőnek és iparosnak, a legkisebb külvárosi kereskedőig és korcs márosig.

Az értekezleten résztvettek az UGIR aradi tagozatának, az aradi kereskedelmi testületnek, az aradi és aradmegyei kiskereskedők szindikátusának és a kisiparosok egyesülete aradi tagozatának vezetői. A megjelentek nagy lelkesedéssel fogadták Mateescu elnök javaslatait és kötelezték magukat, hogy tanáccsal és utbaigazítással tagjaik rendelkezésére fognak állni az akció minél nagyobb sikere érdekében. Akik az említett szervezeteknek rem tagjai, közvetlenül a kamara titkári hivatalához fordulhatnak ahol a felajánlott összegek nyugta ellenében befizethetők. Akik tehát a kérdéssel kancsolatban felvilágosításokat óhajtanak, vagy saját szervezetükhöz, vagy közvetlenül a kamarához fordulhatnak.

Az aláírási ívet október 15-ikén fogják lezárni. Addig minden kereskedő és iparos befizetheti hozzájárulását, amivel saját maga állít ki bizonyítványt hazafiasságáról és állampolgársági hűségéről.

A hozott határozatokról értesítették Stinghe ezredet, Aradmegye prefektusát aki élénk érdeklődést tanúsít az akció iránt.

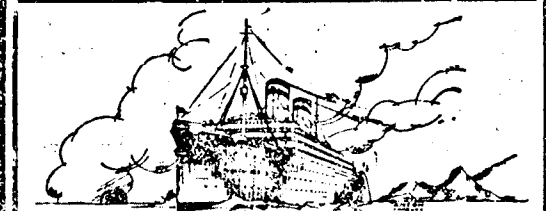
A kereskedők a hadfelszerelési alapra szánt adományokat tehát a kamaránál fizessék be, akár közvetlenül, akár a posta útján.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Bonyodalmak a pékek liszt-készletére alkalmazott 0.90 leies illeték alkalmazása körül

Az 1935-ben életbeléptetett buzaértékesítési törvény előírja, hogy a kiviteli jutalom fizetéséhez szükséges összegek bizonyos részét a liszt kilójára kivetett 0.90 leies illetékből kell összegyűjteni. Elhatározták ugyanakkor, hogy ezt az illetéket a pékeknel levő lisztkészlet után is fizetni kell a törvény életbelépésének napján raktározott mennyiség alapján, hogy ne keletkezhessen olyan különleges helyzetben levő pékcsoporthoz, amelynek az új közteher bevezetése előtről származó liszt-készlet áll rendelkezésre. Az ugyanekkor történt közbenjárásokra megengedték, hogy az 1935. júliusában a pékeknel talált lisztkészletekre csak 50 százalékos erejéig alkalmazzák ezt az illetéket, ha a teljes kiegyenlítés 1936. júliusáig megtörtént. Ezt a határozatot 1936. novemberében hozták a pénzügyi felügyelőségek tudomására, tehát jóval azután, hogy a kedvezményes fizetést biztosító kliringrendszer megkezdte működését. Nehány éredékelt értesült a kedvezmény feltételéről és idejében kifizette az illeték megfelelő hányadát, azonban sokan voltak, akik csak a kirótt összeg 20 százalékát egyenlítették ki határidőre és így nem vehették igénybe az 50 százalékos kedvezményt.

A Siatul Negustoresc központi vezetősége most emlékiratot készített és a földművelésügyi, valamint a pénzügyminiszter elé terjesztette a fenti visszas helyzetet és megfelelő intézkedést kért.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Eszakamerikai gyorsszolgálat minden csütörtökön

HAMBURGBÓL
NEW YORKBA

Southampton és Cherbourg érintésével a „New-York”, „Hansa”, „Hamburg” és „Deutschland” gyorsgőzösökkel.

Nem gondolná, hogy nyílt tengeren van...

A Frahm-féle egyensúlyozó készülék a hajó nyugodt menetét biztosítja. A kényelmes kabinok, a változatos izlésessel berendezett társas helyiségek az utazást kellemessé teszik. Kérdezze a HAPAG számos barátját, miért utaznak mindig a mi hajóinkon? Mert igéreteinket a valóság még messze felülmúlta...

Üdülési és látogatási utazások

AMERIKÁBA minden időtartamban és árban

Mindig től utazik a

Hamburg-Amerika Linie
hajóin

Információkkal szívesen szolgál a

Hamburg-Amerika Linie S.A.R. képvisellete

Künstler Utazási Iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24.

Telefon 10-86.

Adóvisszaélés és hibás könyvvezetés miatt

negyvenkétmillió lei pénzrsággal sújtották az „Astra Romana” ploesti-finomítóját

Bucuresti. A „Seninaiul” című lap ploesti jelentése szerint a prahovamegyei pénzügyigazgatóság 19 millió lei bírságot rótt ki az „Astra Romana” petróleumtársaság ploesti finomítójára a forgalmi adó fizetésénél elkövetett visszaélés miatt. Ezenkívül az „Astra Romana”-t még 23 millió lei-el bírságotlák meg könyvvezetési hiányok miatt.

Különleges repülőbélyeg a drogueriák és gyógyszerárak számára

A Monitorul Oficial július 25-iki számában királyi kézirat jelent meg, amely arról intézkedik, hogy július 1-től kezdődőleg különleges repülőbélyeg kerül forgalomba a drogueriák és gyógyszer különlegességek számára 0.25 leies, 6 és 8 leies címletekben. Ezen bélyegek nagysága 13x21 milliméter, nyomásuk egyszínű és királyi vízjelzéssel ellátott papíron kerülnek forgalomba. A címletek színei: világos szépia, sötét olajzöld és hamuszürke.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

A nemzetgazdasági minisztérium behozatal-szabályozási igazgatósága az importőrök tudomására hozza, hogy augusztus 1-étől a Palesztinából történő rendszeres, nem kontingentált árubehozatalhoz a Banca Nationala transzfer-látalmazása szükséges.

Mihalopol Constantiu mérnök, az álló kikötő-pénztár vezérigazgatója most tért haza külföldről ahol az olasz tőkének a romániai gabonátárházak építésében való részvételéről tárgyalt.

A földművelésügyi minisztériumban értekezlet volt a szakmai vezérigazgatók bevonásával és ezalkalommal a minisztériumnak a társadalmi szolgálattal való együttműködését tárgyalták meg. Megbeszélték a behatóbb földművelésügyi rádiószolgálat feltételeit is.

A pénzügyminisztérium 1938. novemberében rendeltet adott ki a premilitáris ifjak mulasztásai miatt kirótt pénzbüntetések ügyében. Most a minisztérium ismét intézkedett, hogy szigorúan ennek a rendelkezésnek betartása alapján járjanak el minden ilyen esetben.

Az állammal és közintézményekkel kötött szállítási szerződések érték-koeficiensének csökkentése. A pénzügyminisztérium mellett működő központi adóügyi bizottság figyelembe véve azokat a különleges körülményeket, amelyekkel az állam, valamint egyéb közintézmények és magánvállalatok között vállalkozási szerződések jöttek létre, amely vállalkozások 1939. április 1-én folyamatban voltak, elhatározta az ilyen szerződések értéke után alkalmazott nettó koeficiens csökkentését. 9-ről 7 százalékra. Április 1-e után azonban a koeficiens változatlanul 9 százalék maradt.

Zökkenőkkel fenyegeti az állatkivitel az egyre jobban elhatalmasodó száj- és körömfájás járvány

Az egész országban a száj- és körömfájás olyan nagy mértékben terjedt el, hogy az állatkivitelnek komoly akadálya lett. Eppen ezért amint azt bucarestii jelentés közli, — az exportőrök szindikátusainak szövetsége a napokban a legkomolyabban foglalkozott ezzel a kérdéssel és arra az elhatározásra jutott, hogy a földművelésügyi minisztériumnak javaslatot tesz a kérdés rendezésére,

illetve előterjesztést tesz abban az irányban, hogy a szindikátusi szövetség végrehajtó választmánya tulajdonképpen miképpen gondolja megoldani a kérdést, amely nemcsak az exportőröket érinti igen érzékenyen hanem a mezőgazdákat és magát az országot is.

A szövetség választmánya helyesnek tartaná, ha az exportot egy hónapra beszüntetnék és ezalatt szérumot hoznának be Németországból,

amelynek megérkezése után 14 napon belül minden nagy állatot beoltanának.

Meg kellene találni a módját annak is, hogy a szérumot esetleg belföldön állítsák elő, tekintettel arra, hogy a külföldi szérum sok pénzt emészt fel. A szövetség a szérumbeszerzés céljaira hajlandó 500.000 leit rendelkezésre bocsátani, azonban ez az összeg nem elegendő és így

mindenképpen a minisztérium támogatására van szükség ahhoz, hogy ezt a kérdést gyorsan az ország érdekében oldják meg.

Az egyhónapos exporttilalom természetesen csak a szarvasmarhákra vonatkozik, míg a sertésexport továbbra is folya. Az állatkiviteli szindikátusok szövetsége ezt a javaslatát memorandumba foglalta és már előterjesztette a földművelésügyi minisztérium illetékes osztályának.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, JULIUS 28.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13:08: Rádiózenekar. 13:45: Felolvasás. 13:55: A zene folytatása. 14:10: Hírek. 14:30: A zene folytatása. 15:10: Időszertű közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Az irodalmi és művészeti élet fejlődése Németországban. 19:17: Német dalok és áriák lemezekről. 20: Nicolae Iorga tanár előadása: Mi szükséges egy nemzetnek? 20:15: Chopin-keringők, polonaise-k, lemezekről. 20:45: Különböző népek táncai lemezekről. 21:20: Wagner: Walkürök. Opera három felvonásban. Hanglemezekről. 21:50: Hírek, sportközlemények. 22:45: Hírek. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, éterend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13:10: Rendőrzenekar. 13:40: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: A rádió szalonzenekara. 15:30: Hírek. 17: A rádió diákfelőrája. 17:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:10: Végli Sándor hegedűl, zongorán kíséri Földes László. 19:10: Nagy Izabella magyar nótákat énekel, kíséri Bura Sándor és cigányzenekara. 20:15: Hírek. 20:40: Zenélő óra. Szimfonia három felvonásban. 22:30: Táncclemezek. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Katonazenekar.

Budapest II. 20:30: Asszonyok a költők életében. Nagy Méda előadása. 21: Hírek. 21:20: Magdolnavárosi Jóbarátok Dalköre. 21:50: Budai Mandolin Zenekar. 22:50: Időjárásjelentés.

SZOMBAT JULIUS 29.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási

és orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13:08: Részletek olasz zeneművekből lemezekben. 13:45: Felolvasás. 13:55: A zene folytatása. 14:10: Hírek. 14:30: A zene folytatása. 15:10: Időszertű közlemények. 17: A Straja Tarii szervezet órája. 18:15: A Munca si Voe Buna szervezet órája. 19:15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:17: D. Iov. előadása a sorocene-i kolostorokról. 19:32: Francia operett-lemezek. 20: Mihai Ralea tanár, munkügyi miniszter előadása a Munca si Voe Buna szervezet kiállításáról. 20:15: Rádiózenekar. 21: Rádiózenetek. 21:15: Nello Manzatti előadása az amerikai és a német jazzről. 22: Hírek, sportközlemények. 22:15: Rodica Bujor román dalokat énekel. 22:30: Különböző hangszerek. Lemezek. 23: Hírek. 23:15: Ionel Cristea zenekara. 23:45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, éterend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13:10: Höchtl Margit zongorázik. 13:40: Hírek. 13:55: Mózesné, Junker Klára énekel, zongorán kíséri Földes László. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14:30: Operett-részletek hanglemezekről. 15:30: Hírek. 17:15: Harsányi Gizzi mesél. 17:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:10: Soyfetin Asal török hegedűművész saját szerzeményeit adja elő. 19: Mursi Flek cigányzenekara. 20:15: Hírek. 20:25: A Székesfevárosi Zenekar hangversenyének közvetítése. 21:35: A Szepesség humora. Lám Frigyes dr. előadása. 22:05: Sthymmel Miklós tánczenekara. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23:10: RácZ. Zsiga cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 19: Hanglemezek. 19:45: A világ városai: Lisszabon. Rákóczy Péter előadása. 20:30: Mezőgazdasági felőra. 21: Hírek. 21:30: Hanglemezek. 22:30: Időjárásjelentés.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

LAKÁS

Garconlakás fürdőszobával augusztus 1-re kiadó. Str. A. Mureslanu 11. 3385

Kétszobás, modern lakás szept. 1-re kiadó. Bővebbet: Str. I. Calvia 23. 3384

Kétszoba, előszoba, fürdőszoba és konyha, ujonnan festve kiadó. Cim a kiadóban. 3281

Háromszoba, fürdőszoba összkomforttal azonnalra kiadó. Ugyanott egy zongora bérbeadó. Str. Gh. Ionescu 18. 3337

VÉTEL-ELADÁS

Modern tüll ebédlasztal-terítő eladó. Str. T. Serb 11. apartament No. 4.

Borslyvattyu alkalmi áron eladó kitűnő állapotban, Kaiser. Arad, Str. Gen. Gri-goresca. 3382

Fajgyümölcsöt

nagyban és kicsinyben árusít Gyümölcs Csarnok Arad, Strada Horia 12.

Oszibaraok-különlegességek. Uradalmi fajdinnyék. 3316

KÜLÖNFÉLÉK

Új építkezést, átalakítást, házak javítását utányosan készítem. Gebhardt Antal építési vállalkozó, Ujarad, Strada Regele Ferdinand 19. 3387

Vendéglől konyhámat szakérő vendéglőségnek bérbeadnám. Cim a kiadóban. 3383

Nyílt titok,

hogy a SULFAMYL-puder megszünteti az aró zsirosságát és eltünteti a pattanásait. Az aróot üdévé és bársonyossá teszi.

INGATUAN

HATSCHÉK

Ingatlanforgalmi iroda

Arad, Blv. Carol 46. (Lakás ugyanott.)

Telefon 26-95.

előnyös ajánlatok!

Házak cserealapon, vagy értékdiffere-ncia-térítéssel.

Brassói villanegyedben, modern, új, emeletes bérvilla, parkettás, összkomfortos lakások, szép kert, 1.600 ezer, cserél aradival (fényképe megtekinthető). — Brassóban, főuton üzletes bérház, nagy telek, vendéglőüzem, 2.300 ezer cserél aradival (fényképe megtekinthető). — Brassóban, főuton, háromemeletes, modern bérpalota, 380 ezer hozam, felelészben is cserél aradival. Fél házrész 2.500 ezer, átvehető 1 millió teher. — Brassóban magasfűsztes, alapincézett, háromlakásos bérház, 48 ezer

hozammal, 400 ezer, cserél aradival. — Bucurestiben, a 14. tramvai megállóánál új, emeletes, üzletes, modern bérház, 4x2 4x1 szobás, parkettás, fürdőszobás, komplett lakás, 2 garconiere, portás lakás, 250 ezer hozam, 2.500 ezer, cserél aradival (fényképe megtekinthető). — Bucurestiben, a Cal. Victoriei-en, új, emeletes bérpalotában háromszobás, hallos, I. emeleti, uccai apartament, calorifer balkonok, 10 százalék hozam 700 ezer, cserél aradival. — Ugyanott garconier fürdőülkével, 120 ezer, cserél aradival. — Nagyváradon, belvárosi magasfűsztes, alapincézett modern bérház, 5 és 4 szoba, parkettás, fürdőszobás lakások, nagy front, kert, 700 ezer, cserél aradival (fénykép). — Temesvári Ill. ker.-ben új villa, villamosmegállóánál, 3, 2 és 1 szobás, parkettás, fürdőszobás lakások 200 öl kert, garage, 550 ezer, cserél aradival. — Temesváron négylakásos, magasfűsztes, jóvédelmű, a fő-zsefvárosban, 400 ezer, cserél aradival. — Aradmegyei nagyközségben félemeletes, modern, alapincézett ház, 5 és 4 szobás, parkettás, fürdőszobás lakások, nagy kert, gazd, épületek, 270 ezer, cserél brassóival (fénykép). — Arad, ötlakásos, modern luxusbérház, park. 3 millió, cserél bucarestivel (fénykép). — Arad belvárosi emeletes bérház, 10 nagy és középnagy, modern lakás, jó hozam, 2.400 ezer, cserél bucarestivel. — Arad főtéri emeletes, üzletes bérház, oca 10 százalék hozam, 1.400 ezer, cserél brassóival (fénykép). — Házak minden árfokozatban. — Telkek. — Földek. — Szőlők. — Kölcson betáblázásra.

Legújabb jelentéseink:

Nyári vakációra elnapolták az angol képviselőházat

Chamberlain szerint két-három hétig amúgy sem történhet semmi fontosabb „esemény...”

Miután a lordok háza csütörtökön harmadszori felolvasásban elfogadta a bombamerényletek elkövetői részére megállapított büntetéseket, Chamberlain bejelentette, hogy a házat pénteken nyári szünre napollák el, mivel „nem valószínű — mondotta a miniszterelnök. — hogy két-három hétig tartó szün alatt adódna elő olyan eset, amelyhez a parlament ülésezése szükséges lenne. A kormány éberrel figyeli az eseményeket.”

Tragikomédiával végződött Horváth Árpád debreceni szinigazgató tragikusan indult öngyilkossági kísérlete

Előre megírta, hogy szívenlövi magát — de a revolver csütörtököt mondott, mire — felvágta az ereit az ekeseredett ember

Budapestről jelentik: Horváth Árpád a budapesti Nemzeti Színház nyugalmazott főrendezője, debreceni szinigazgató az elmúlt éjszaka a budapesti Continental szállodában öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosságát levélben jelentette be „Az Est” szerkesztőségének. Az éjszaka az Est portásának személyesen átnyújtott egy lezárt levelet és abban az öngyilkosságáról előre megírt riport volt. A cikkben megírta, hogy tettét Steyer pisztolyával követte el, a golyó a szíve táján hatolt be és azonnali halálát okozta.

Az Est szerkesztőségéből a kora reggeli órákban felfeltették a szálloda személyzetét és megkérdezték, hogy mi történt Horváth-tal. A személyzet a kapott felvilágosítások után behatolt a szinigazgató lakosztályába és a fürdőszoba pad-

lójátán megtalálta vérében fejtengve, eszméletlen állapotban Horváth Árpádot. Azonnal látták, hogy mindkét csuklóján felvágta az ereket. Mentőket hívtak, akik az öngyilkost elszállították. A szoba asztalán kis papírlap volt, amelyre Horváth a következő sorokat írta:

— Az a hülye revolver csütörtököt mondott és azért vágtam fel az ereimet!

Horváth Árpád sebeit a Bakay-klinikán beöltözték, majd visszaillesztették az öngyilkos szinigazgatót a szállodai lakására, ahonnan később a rendőrség életvédelmi osztályára állították elő. A bucsulevelekből kiderült, hogy anyagi okok késztették az öngyilkosságra. Az újságíróknak Horváth bosszankodva jelentette ki, hogy komlókumba fulladt az öngyilkossági kísérlete.

Charlie Chaplin nyolcmillió dolláros letétje egy milánói pénzügyintézetben

BÉCS. A Reuter jelentése szerint — amelyet egyébként fenntartással fogadnak mindenfelé, — egy milánói bankban nyolc millió dollárt helyeztek letétbe a zsidó menekültek segélyezésére. Ezt az óriási összeget Charlie CHAPLIN és más zsidószármazású pénzember bocsátotta állítólag a zsidó menekültügyi bizottság rendelkezésére. Az utóbbi időben erős zsidó emigráció állapítható meg Olaszország felé, — állapítja meg a Reuter hírének indokolása, — mivel a határátlépés a legegyszerűbb formalitásokhoz van kötve.

A német haderő új ünnepnapjai

Berlinből jelentik: Hitler elrendelte, hogy a világháború kitörésének és a tannenbergi csatának 25-ik évfordulóját, augusztus 2-át és 27-ét a német haderő ünnepnapjává tegyék.

Megbukott az új holland kormány

HÁGA. A hágai képviselőház 55 szavazattal 27 ellenében elfogadta a katolikus párt által előterjesztett bizalmatlansági indítványt. Az indítvány mellett szavazott a katolikus, szociáldemokrata és a szabadelvű demokrata párt. Mint ismeretes, a bizalmatlanságot kapott Collin-kabinet mindössze két nap óta van kormányon. Jól értesült holland politikai körökben katolikusokból s szociáldemokratákból álló kormányt várnak.

Szeptember második felében zajlanak le a közigazgatási választások

BUCURESTI. A közigazgatási választások, mint a Rador távirati iroda jelenti, szeptember második felében lesznek. A választó testületeket a falvakban és a nem megyeszékhely városokban a prefektus a megyeszékhelyen a tartományi kormányzó, a municipiumokban a helyügyminiszter hívja össze.

A jelöléseket nyolc nappal a választások előtt a járásbíróknak kell benyújtani. A jelölőlistákat kifüggesztik.

In contumaciam

Életfogytiglani kényszermunkára ítélték Szkoblin tábornokot

PÁRIS. Miller orosz ellenforradalmár tábornok eltűnése ügyében tegnap tartotta a párisi esküdtszék utolsó tárgyalását, amellyel ez a nagyszabású bűnper lezárult. Ezen a tárgyaláson csupán egy árnyék ült a vádlottak padján: Szkoblin tábornok árnyéka, aki minden valószínűség szerint Szovjetországba szökött és

azzal vádolták, hogy egykori felebvalóját elvette láb alól.

Az esküdtszék életfogytiglani kényszermunkára ítélte Szkoblin tábornokot, mert ez a legsúlyosabb büntetés, amit in contumaciam szabnak ki. Szkoblin tábornok feleségét, Plevickája énekesnőt már 1938. december 18-án — mint ismeretes — huszévi kényszermunkára ítélte a párisi esküdtszék bűnrészesség miatt.

Plevickája asszony hiába tagadott, az esküdtszék nem adott hitelt vallomásának és csak rehezzen kerülhetett el a halálbüntetését.

Miller tábornok tragédiája még két évvel ezelőtt játszódott le. 1937. szeptember 22-én Szkoblin tábornok, aki szintén tagja volt az egykori fehér hadseregnek, de fitokban Moszkva szolgálatában állott, a Rus Jaszminbe csalta és azóta az orosz ellenforradalmárok párisi vezetőjének teljesen nyoma veszett. A hiányos nyomozás sohasem tudta megállapítani, hogy mi történt tulajdonképpen a törpecsallt Miller tábornokkal, a legvalószínűbb feltevés szerint azonban

még Párisban meggyilkolták

és holttestét azután Le Havre kikötőjéből egy szovjetgőzösön Oroszországba csempészték.

A Financial Times is várja a moszkvai egyezmény megszületését

Vezérkari tárgyalásokat készítenek elő Moszkvában

LONDON. (Rador.) A Financial Times tegnapi hírek alapján közli, hogy a szovjetegyezmény aláírására már a mai nap folyamán sor kerül. A többi lapok is arról számolnak be, hogy az érdekelt vezérkarok tárgyalásai azonnal megkezdődnek. Az egyezmény aláírását angol-szovjet gazdasági meg egyezés fogja követni. A lap úgy hiszi, hogy szovjet delegáció érkezik Londonba, amelyet maga a kereskedelmi népbiztos fog vezetni. Ez a bizottság folytatni fogja a Hudson által megkezdett tárgyalásokat.

Az új állampolgársági rendelet törvény intézkedése folytán

Temesváron is megszűnik az állampolgárság-nélküli polgárok jogtalan adóztatása

A Magyar Népközösség képviselőinek és szenátorainak eredményes intervenciója Calinescu kormányelnöknél és Baran belügyi alminiszternél

Temesvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A Magyar Népközösség bányászati tagozatának közlése szerint a központi irodába panaszok érkeztek, hogy az utóbbi napokban olyan temesvári lakosokat, akiknek nincsen meg az állampolgárságuk, bár itt születek és élnek, a rendőrségre idézték és kiöltötték rájuk az idegenekre vonatkozó illetéket.

PÉTER JÁNOS a temesvári magyar népközösség képviselője

son jelent meg Calinescu kormányelnöknél, akl nek részletesen feljárták az ügyet és gyors orvoslást kértek.

Calinescu miniszterelnök azonnal utasította Negoiescu belügyminiszteri vezérigazgatót, hogy a most megjelent törvényrendeletre való

hivatkozással az illetékes hatóságnál haldéktalanul intézkedjék az orvoslásról.

Dr. Baran Coriolan belügyi alminiszternél ugyancsak eljárak a rendezetlen állampolgárságu temesvári lakosok ügyében, és ezalkalommal kijelentette, hogy a temesvári rendőrség intézkedése valószínűleg tévedésen alapszik. Péter János Arad bányászati magyar képviselő ugyancsak megjelent dr. Ciupe helytartósági vezérigazgatónál, aki felvilágosítást kért a temesvári rendőrségtől a jogtalan illeték kivetésre vonatkozólag. A rendőrség tudomásul adta, hogy a rendelkezést egy bucsurestii intézkedés nyomán foganatosították.

Aranycsempészet a szovjetben

Leningrádból jelentik: A szovjetrendőrség hatalmas aranycsempészetet leplezett le, amelyet tengerészek követtek el. Többeket letartóztattak.

Meghalt néhai IV. Károly király gyermekeinek magyar neve öje

Budapestről jelentik: Weber Jácint, a pannonhalmi Szent Benedek-rend tagja, volt udvari lelkész és királyi nevelő ma 63 éves korában meghalt. Webert 1926-ban a száműzött magyar királyi család gyermekeinek nevelőjéül hívták meg és hosszú ideig volt Steenockersee-be, majd onnan ez év tavaszán súlyos betegségének gyógyítására Budapestre utazott, ahol most érte utól a halál.